2026/261

2.2.2026.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2026/261

(2026. gada 26. janvāris)

par Krievijas dabasgāzes importa pakāpenisku izbeigšanu un gatavošanos Krievijas naftas importa pakāpeniskai izbeigšanai, potenciālo energoatkarību uzraudzības uzlabošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2017/1938

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību, jo īpaši tā 194. panta 2. punktu un 207. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ([1]),

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ([2]),

tā kā:

(1) Krievijas Federācijas nelikumīgais pilna mēroga iebrukums Ukrainā 2022. gada februārī izgaismoja, cik dramatiski tirgus un drošību ietekmē pastāvošās atkarības no Krievijas dabasgāzes. Tāpēc valstu vai to valdību vadītāji 2022. gada 11. marta Versaļas deklarācijā vienojās pakāpeniski samazināt atkarību no Krievijas enerģijas un galu galā tai pielikt punktu. Komisija savā 2022. gada 8. marta paziņojumā *REPowerEU* "*REPowerEU*: Vienota Eiropas rīcība cenas ziņā pieejamākai, drošākai un ilgtspējīgākai enerģijai" un savā 2022. gada 18. maija paziņojumā par *REPowerEU* plānu ierosināja konkrētus pasākumus pilnīgai diversifikācijai, kas dotu iespēju droši, cenas ziņā pieejami un ilgtspējīgi pilnībā atteikties no Krievijas enerģijas importa. Kopš tā laika gāzes piegāžu diversifikācijā tā, lai to avots nebūtu Krievijas Federācija, ir panākts ievērojams progress. Tā kā Savienībā joprojām tiek ievests ievērojams daudzums Krievijas dabasgāzes, Komisija savā 2025. gada 6. maija *REPowerEU* ceļvedī Krievijas enerģijas importa izbeigšanai ("*REPowerEU* ceļvedis") izziņoja leģislatīvā akta priekšlikumu, kura mērķis ir pilnībā pakāpeniski izbeigt Krievijas gāzes importu un uzlabot pašreizējo satvaru energoatkarību risināšanai. Lai nodrošinātu Savienības enerģētisko drošību un noturību, ir steidzami un stratēģiski jānovērš visas atlikušās energoatkarības, kas minētas *REPowerEU* ceļvedī.

(2) Jau pirms pilna mēroga iebrukuma Ukrainā Krievijas Federācija enerģijas piegādi ne reizi vien bez brīdinājuma un pamatojuma samazināja un pārtrauca, kā arī kopš iebrukuma tā enerģijas piegādi ir izmantojusi par ieroci, kas liecina, ka pastāvošās atkarības no Krievijas gāzes piegādēm Krievijas Federācija ir sistemātiski izmantojusi kā politisku ieroci, lai kaitētu Savienības ekonomikai. Tas ir nopietni negatīvi ietekmējis dalībvalstu un Savienības ekonomisko drošību, vienotā tirgus stabilitāti, Savienības patērētājus un konkurētspēju kopumā. Tāpēc Savienība vairs nevar uzskatīt Krievijas Federāciju un tās enerģētikas uzņēmumus par uzticamiem enerģijas tirdzniecības partneriem.

([1]) 2025. gada 18. septembra atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).
([2]) Eiropas Parlamenta 2025. gada 17. decembra nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2026. gada 26. janvāra lēmums.

(3) Krievijas Federācija 2006. gada janvārī aukstuma viļņa vidū apturēja dabasgāzes piegādes dažām Dienvidaustrumeiropas un Centrāleiropas valstīm, tā izraisot cenu pieaugumu un nodarot vai draudot nodarīt kaitējumu iedzīvotājiem. Krievijas Federācija 2009. gada 6. janvārī atkal pilnībā apturēja gāzes tranzītu caur Ukrainu, skarot 18 dalībvalstis, jo īpaši Centrāleiropas un Austrumeiropas valstis. Šī piegādes apturēšana noveda pie nopietniem gāzes tirgus traucējumiem reģionā un visā Savienībā. Dažās dalībvalstīs dabasgāzes plūsma gandrīz 14 dienas bija apturēta pavisam, tāpēc nācās ilgstoši atslēgt siltumapgādi skolās un rūpnīcās, kas prasīja tām izsludināt ārkārtas stāvokli. Krievijas Federācija 2014. gadā iebruka Krimā un to nelikumīgi anektēja, konfiscēja Ukrainas gāzes ražošanas aktīvus Krimā un samazināja gāzes piegādes vairākām dalībvalstīm, kuras bija paziņojušas par gāzes piegādi Ukrainai, tā savukārt izraisot tirgus traucējumus un cenu pieaugumu un kaitējot ekonomiskajai drošībai. Komisija ir vairākkārt izmeklējusi Krievijas Federācijas valsts kontrolētā eksporta monopoluzņēmuma *Gazprom* Savienības konkurences noteikumu iespējamus pārkāpumus, un uzņēmums savu uzvedību tirgū pēc tam ir mainījis, lai kliedētu Komisijas bažas par konkurences noteikumu pārkāpumiem. Minētie konkurences jautājumi vairākos gadījumos skāra *Gazprom* gāzes piegādes līgumos paredzētos tā sauktos "teritoriālos ierobežojumus", kas aizliedz gāzes tālākpārdošanu ārpus mērķa valsts, kā arī pierādījumus, ka *Gazprom* negodīgi noteicis cenas un enerģijas piegādes padarījis atkarīgas no politiskām koncesijām, piemēram, attiecībā uz dalību Krievijas cauruļvadu projektos vai kontroles ieguvi pār Savienības energoaktīviem.

(4) Neprovocētais un nepamatotais Krievijas Federācijas agresijas karš pret Ukrainu kopš 2022. gada februāra, ko pavadījusi gāzes piegādes samazinājumu izmantošana par ieroci apvienojumā ar tirgu manipulācijām, kuru īstenošanai izmantoti tīši gāzes plūsmu traucējumi, ir izgaismojis Savienības un tās dalībvalstu neaizsargātību un atkarību, kas acīmredzami var tieši un nopietni ietekmēt Savienības gāzes tirgus darbību, Savienības ekonomiku un tās drošības pamatintereses, kā arī var tieši kaitēt Savienības iedzīvotājiem, jo enerģijas piegādes traucējumi var apdraudēt iedzīvotāju veselību vai dzīvību. Pierādījumi liecina, ka valsts kontrolētais uzņēmums *Gazprom* ir tīši manipulējis ar Savienības enerģijas tirgiem, lai kāpinātu enerģijas cenas. Lielas Savienībā esošas pazemes krātuves, ko kontrolē *Gazprom*, tika atstātas nepieredzēti zemos piepildījuma līmeņos, un Krievijas uzņēmumi pirms iebrukuma samazināja pārdošanas apjomus Savienības gāzes mezglos un pilnībā pārtrauca izmantot paši savu tirdzniecības platformu, kas ietekmēja īstermiņa tirgus un saasināja jau tā saspringto piegādes situāciju pēc Krievijas Federācijas nelikumīgā iebrukuma Ukrainā. No 2022. gada marta Krievijas Federācija sistemātiski apturēja vai samazināja dabasgāzes piegādes dalībvalstīm, radot būtiskus traucējumus Savienības gāzes tirgū. Tas jo īpaši skāra piegādes Savienībai pa gāzes vadu *Yamal*, piegādes Somijai, kā arī cauruļvadu *Nord Stream 1*, kurā *Gazprom* vispirms plūsmas samazināja, bet galu galā piegādes pa cauruļvadu apturēja pavisam.

(5) Krievijas Federācijas īstenotā gāzes piegādes izmantošana par ieroci un tirgus manipulācijas ar tīšiem gāzes plūsmu traucējumiem Savienībā izraisīja pēkšņu un strauju enerģijas cenu kāpumu, 2022. gadā radot vēl nepieredzētu cenu līmeni – līdz astoņām reizēm virs iepriekšējo gadu vidējā rādītāja. No tā izrietošā nepieciešamība atrast alternatīvus gāzes piegādes avotus, mainīt piegādes maršrutus, piepildīt krātuves ziemai un rast risinājumus Savienības gāzes infrastruktūras pārslodzes problēmām 2022. gadā vēl vairāk palielināja cenu svārstīgumu un nepieredzētus cenu kāpumus.

(6) Ārkārtīgi augstās gāzes cenas radīja augstas elektroenerģijas cenas un citu energoproduktu cenu pieaugumu, izraisot ilgstošu augstu inflāciju. Augsto enerģijas cenu un to svārstīguma izraisītā dziļā ekonomiskā krīze – daudzās dalībvalstīs ar negatīviem izaugsmes rādītājiem – apdraudēja Savienības ekonomiku, mazināja patērētāju pirktspēju un palielināja ražošanas izmaksas, apdraudot sociālo kohēziju un stabilitāti un pat iedzīvotāju dzīvību un veselību. Piegādes apturēšanas turklāt Savienībā radīja ļoti nopietnas problēmas attiecībā uz enerģijas piegādes drošību un piespieda 11 dalībvalstis izsludināt enerģētiskās krīzes līmeni saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1938 ([3]). Krievijas Federācija minētās krīzes laikā guva labumu no Savienības atkarības, lai ar tirgus manipulācijām no atlikušās enerģijas tirdzniecības ar Eiropu gūtu rekordlielu peļņu, un 2024. gadā tās ieņēmumi no gāzes importa joprojām bija 15 miljardi EUR. Minētos ieņēmumus tā varēja izmantot, lai finansētu vēl citus ekonomiskus uzbrukumus Savienībai, tādējādi apdraudot ekonomisko drošību. Tos varēja izmantot arī tam, lai finansētu pret Ukrainu sākto agresijas karu, kas nopietni apdraud Eiropas politisko un ekonomisko stabilitāti.

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1938 (2017. gada 25. oktobris) par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 994/2010 (OV L 280, 28.10.2017., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj).

(7) Nesenā krīze apliecināja: lai saglabātu tirgus stabilitāti un aizsargātu cilvēku dzīvību un veselību, kā arī Savienības drošības pamatintereses, ir nepieciešamas uzticamas tirdzniecības attiecības ar partneriem, kas piegādā energoproduktus, jo īpaši tādēļ, ka Savienība ir lielā mērā atkarīga no enerģijas importa no trešām valstīm. Turpmāku enerģijas piegāžu no Krievijas Federācijas saglabāšana pakļautu Savienību pastāvīgiem ekonomiskiem un drošības riskiem; tādējādi tā enerģijas piegādes drošību nevis palielinātu, bet gan samazinātu. Pat atkarība no mazākiem Krievijas gāzes importa apjomiem, ja Krievijas Federācija tos izmanto ļaunprātīgi, var būtiski izkropļot cenu dinamiku – pat ja tikai uz laiku – un radīt traucējumus enerģijas tirgos, it sevišķi tajos reģionos, kas joprojām ir lielā mērā atkarīgi no Krievijas Federācijas gāzes importa. Ņemot vērā tirgus manipulāciju un piegādes traucējumu ilgstošo un konsekvento modeli, kā arī faktu, ka Krievijas Federācijas valdība gāzes tirdzniecību ir konsekventi izmantojusi kā ieroci rīcībpolitikas, nevis tirdzniecības mērķu sasniegšanai, ir lietderīgi veikt juridiski saistošus pasākumus, lai novērstu jebkādu atlikušo Savienības neaizsargātību, kuras cēlonis ir atkarība gan no Krievijas Federācijas cauruļvadu dabasgāzes ("cauruļvadu gāze"), gan sašķidrinātās dabasgāzes (*LNG*) importa.

(8) Šajā regulā paredzētie starptautisko darījumu ierobežojumi ir saskanīgi ar Savienības ārējām darbībām citās jomās, kā paredzēts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 21. panta 3. punktā. Savienības un Krievijas Federācijas attiecības pēdējos gados – jo īpaši kopš 2022. gada – ir ievērojami pasliktinājušās. Minētās attiecību pasliktināšanās iemesls ir tas, ka Krievijas Federācija klaji neievēro starptautiskās tiesības, un it sevišķi neprovocētais un nepamatotais Krievijas agresijas karš pret Ukrainu. Reaģējot uz Krievijas Federācijas darbībām pret Ukrainu, Savienība kopš 2014. gada jūlija ir pakāpeniski noteikusi pasākumus, kas ierobežo tirdzniecību ar Krievijas Federāciju. Ievērojot izņēmumus, kas piemērojami saskaņā ar Līgumu par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu – jo īpaši ar 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību XXI pantu ("Izņēmumi drošībai") – un analoģiskus izņēmumus, ko paredz Partnerības un sadarbības nolīgums ar Krievijas Federāciju, Savienībai ir atļauts no Krievijas Federācijas importētajām precēm nepiešķirt priekšrocības, kādas piešķirtas līdzīgiem produktiem, kurus importē no citām valstīm (lielākās labvēlības režīms). Tas nozīmē, ka Savienībai nav liegts noteikt aizliegumus vai ierobežojumus preču importam no Krievijas Federācijas, ja Savienība uzskata, ka šādi pasākumi laikā, kad starptautiskajās attiecībās starp Savienību un Krievijas Federāciju ir pastāvīga ārkārtas situācija, ir nepieciešami Savienības drošības pamatinterešu aizsardzībai.

(9) *LNG* importa diversifikācija ir būtiska Savienības enerģētiskās drošības stiprināšanai un uzturēšanai. Lai izvairītos no riska, ka Krievijas uzņēmumu turējumā esošās *LNG* termināļu jaudas ilgtermiņa rezervēšana varētu tikt izmantota tam, ka, piekopjot jaudas iekrāšanas praksi, piemēram, praksi rezervēt sašķidrināšanas vai uzglabāšanas jaudas, tās faktiski neizmantojot, vai nolūkā liegt konkurentiem izmantot infrastruktūru, tiek bloķēts imports no alternatīviem avotiem, regulatīvajām iestādēm un konkurences iestādēm attiecīgā gadījumā pilnībā jāizmanto spēcīgie juridiskie instrumenti, kas ir pieejami saskaņā ar Eiropas un valstu enerģētikas un konkurences tiesību aktiem. Ja muitas dienesti konstatē drošuma vai drošības riskus, kas izriet no Krievijas gāzes pirms nonākšanas Savienības muitas teritorijā, tiem, lai no šādiem riskiem izvairītos, būtu jāizmanto Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 ("Savienības Muitas kodekss") ([4]) noteikumi par riska pārvaldību.

(10) Komisija ir rūpīgi novērtējusi, kā Savienību un tās dalībvalstis varētu ietekmēt iespējamais aizliegums importēt dabasgāzi no Krievijas Federācijas. Faktiski kopš 2022. gada ir veikts sagatavošanās darbs un publicētas vairākas detalizētas analīzes par Krievijas gāzes importa pilnīgas pakāpeniskas izbeigšanas sekām, un Komisija varēja izmantot arī daudzas apspriešanās ar ieinteresētajām personām, ārējiem ekspertiem un aģentūrām, kā arī pētījumus par Krievijas gāzes importa pakāpeniskas izbeigšanas ietekmi. Komisijas analīze rādīja, ka Krievijas dabasgāzes importa pakāpeniskai izbeigšanai, ja tā noritēs pakāpeniski, koordinēti un labi sagatavoti un solidaritātes garā, visticamāk, būs ierobežota ietekme uz Savienības enerģijas cenām un ka tā Savienības enerģijas piegādes drošību nevis apdraudēs, bet gan uzlabos, jo Savienības tirgus pametīs neuzticams tirdzniecības partneris. Kā izklāstīts *REPowerEU* ceļvedī, plāna *REPowerEU* īstenošana jau tagad ir samazinājusi Savienības atkarību no Krievijas Federācijas piegādēm – piemēram, ieviešot gāzes pieprasījuma samazināšanas un atjaunīgo energoresursu apguves paātrināšanas pasākumus, kā arī aktīvi atbalstot enerģijas piegāžu diversifikāciju un Savienības spēju aizstāvēt savas intereses, ieviešot kopīgus gāzes iepirkumus. Ietekmju novērtējums turklāt arī parādīja, ka, savlaicīgi koordinējot diversifikācijas rīcībpolitikas, var izvairīties no negatīvas ietekmes uz cenām vai piegādēm.

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

(11) Šī regula ir pilnībā saderīga ar Savienības stratēģiju, kuras mērķis ir samazināt paļaušanos uz fosilo degvielu importu, veicinot dekarbonizāciju un strauji paplašinot iekšzemē saražotos tīras enerģijas apjomus. Kā izklāstīts *REPowerEU* ceļvedī, plāna *REPowerEU* īstenošana jau ir palīdzējusi būtiski samazināt gāzes importu no 2022. līdz 2024. gadam par vairāk nekā 60 miljardi kubikmetru gāzes gadā, ļaujot Savienībai samazināt atkarību no Krievijas Federācijas piegādēm. Atkarības turpmāku samazināšanu varētu panākt ar pasākumiem, kas vērsti uz gāzes pieprasījuma samazināšanu, energoefektivitātes palielināšanu vai zaļās pārkārtošanās paātrināšanu, paātrinot vēja un saules enerģijas ražošanas jaudu izvēršanu, kas ievērojami palielinātu atjaunīgo energoresursu īpatsvaru energoresursu struktūrā, kā arī aktīvi atbalstot enerģijas piegāžu diversifikāciju un Savienības spēju aizstāvēt savas intereses, ieviešot kopīgus gāzes iepirkumus. Turklāt paredzams, ka ar pilnīgu enerģētikas pārkārtošanas īstenošanu, neseno Lētākas enerģijas rīcības plānu un citiem pasākumiem, jo īpaši investīcijām tādu energoietilpīgu produktu mazoglekļa alternatīvu ražošanā kā mēslošanas līdzekļi, līdz 2030. gadam tiks aizstāti līdz pat 100 miljardiem kubikmetru dabasgāzes. Šie kopējie centieni stiprinās Savienības noturību, konkurētspēju un atvērtu stratēģisko autonomiju, atbalstīs Eiropas rūpniecības nozares, MVU un iedzīvotājus un atvieglinās gāzes importa no Krievijas Federācijas pakāpenisku izbeigšanu.

(12) Saskaņā ar Versaļas deklarāciju un paziņojumu *REPowerEU* daudzi gāzes importētāji jau ir pārtraukuši vai ievērojami samazinājuši gāzes piegādes no Krievijas Federācijas. Kā izklāstīts ietekmju novērtējumā, atlikušos gāzes apjomus, ko paredz esošie piegādes līgumi, var pakāpeniski izbeigt bez būtiskas ekonomiskas ietekmes vai piegādes drošības apdraudējuma, jo pasaules gāzes tirgū ir pieejams pietiekami daudz alternatīvo piegādātāju, Savienības gāzes tirgus ir labi starpsavienots un ir pieejama pietiekama importa infrastruktūra. Saistītajiem pasākumiem ir jāatbilst pašreizējam Savienības enerģētikas politikas satvaram.

(13) Dažos gadījumos *LNG* kravās pārvadā gāzi, kas ražota dažādās valstīs un kas samaisīta kopā. Tāpēc aizliegums importēt dabasgāzi no Krievijas Federācijas būtu jāpiemēro arī tiem šādās kravās ietvertiem gāzes daudzumiem, ko ražo Krievijas Federācijā. Ja importētāji var viennozīmīgi dokumentēt ārpus Krievijas Federācijas ražotās attiecīgās *LNG* daļas, vajadzētu būt iespējai importēt *LNG* kravā ietvertos *LNG* daudzumus, kuru izcelsme nav Krievijā.

(14) Īstermiņa piegādes līgumi attiecas uz mazākiem apjomiem nekā lielie ilgtermiņa piegādes līgumi, ko importētāji noslēguši ar Krievijas uzņēmumiem, un esošo īstermiņa piegādes līgumu termiņš jebkurā gadījumā beigsies drīz pēc šīs regulas stāšanās spēkā. Attiecīgi risks, ko ekonomiskajai drošībai varētu radīt esoši īstermiņa piegādes līgumi, ir zems. Tāpēc ir lietderīgi esošos īstermiņa piegādes līgumus atbrīvot no importa aizlieguma tūlītējas piemērošanas, paredzot pārejas posmu līdz 2026. gada 25. aprīlim *LNG* importam, ņemot vērā Padomes Regulas (ES) Nr. 833/2014 ([5]) 3.ra pantu, un līdz 2026. gada 17. jūnijam – cauruļvadu gāzei.

(15) Atbrīvojums no gāzes importa aizlieguma būtu jāpiešķir arī esošajiem ilgtermiņa piegādes līgumiem. Importētājiem, kuri noslēguši ilgtermiņa piegādes līgumus, visdrīzāk, būs vajadzīgs vairāk laika, lai atrastu alternatīvus piegādes maršrutus un avotus, nekā īstermiņa līgumu turētājiem, tāpēc, ka ilgtermiņa piegādes līgumi laika gaitā parasti aptver būtiski lielākus apjomus nekā īstermiņa piegādes līgumi. Tādēļ būtu jāparedz pārejas periods attiecībā uz gāzes importa aizliegumu spēkā esošajiem ilgtermiņa piegādes līgumiem, lai ilgtermiņa piegādes līgumu turētājiem dotu pietiekami daudz laika organizēti diversificēt piegādes. Lai gan *LNG* var iegūt visā pasaulē un *LNG* lietotāji parasti nesaskaras ar fiziskiem šķēršļiem, pārejot pie alternatīviem piegādātājiem *LNG* pasaules tirgū, diversifikācija cauruļvadu gāzes lietotājiem, jo īpaši valstīs, kurās nav *LNG* infrastruktūras, var būt sarežģītāka. Tāpēc būtu jāpiešķir ilgāks pārejas periods gāzes piegādēm saskaņā ar esošajiem ilgtermiņa cauruļvadu piegādes līgumiem.

(16) Ir radušās specifiskas situācijas, kad valsti, kurai gāze joprojām tiek piegādāta saskaņā ar esošajiem Krievijas cauruļvadu gāzes ilgtermiņa piegādes līgumiem, jo īpaši ir skārušas nesenās izmaiņas piegādes maršrutos no Krievijas Federācijas, izslēdzot iespēju importēt gāzi pa šiem piegādes maršrutiem, jo tai ir pieejami tikai daži alternatīvi maršruti nolīgtās gāzes transportēšanai vai tādu alternatīvu maršrutu vispār nav. Lai situāciju labotu, piegādātāji no citām dalībvalstīm pašlaik nodrošina cauruļvadu gāzes piegādi ar īstermiņa piegādes līgumiem, kuri noslēgti ar piegādātājiem no Krievijas Federācijas un kuru īstenošanai izmanto nepārslogotus starpsavienojumu punktus. Ņemot vērā šo ļoti specifisko situāciju un lai dotu viņiem pietiekamu laiku atrast jaunus piegādātājus, ilgāks pārejas periods būtu jāpiemēro arī minētajiem īstermiņa piegādes līgumiem, kuri noslēgti ar piegādātājiem no Krievijas Federācijas un kuri tiek izmantoti, lai apgādātu valstis bez izejas uz jūru, kuras skar Krievijas gāzes piegādes maršrutu izmaiņas.

([5]) Padomes Regula (ES) Nr. 833/2014 (2014. gada 31. jūlijs) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 229, 31.7.2014., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/833/oj).

(17) Lai gan šķiet pamatoti no Krievijas gāzes importa aizlieguma tūlītējas piemērošanas atbrīvot esošos "pagātnes" piegādes līgumus, uz visiem līgumiem, kas noslēgti pirms šīs regulas stāšanās spēkā, šāds pagaidu atbrīvojums nebūtu jāattiecina. Pagaidu atbrīvojums no aizlieguma attiecībā uz visiem esošajiem piegādes līgumiem varētu būt radījis stimulu Krievijas piegādātājiem laikā no šīs regulas Komisijas priekšlikuma publicēšanas līdz brīdim, kad aizliegums palielināt pašreizējos piegādes apjomus stājas spēkā, noslēdzot jaunus līgumus vai palielinot apjomus, izdarot izmaiņas esošajos piegādes līgumos vai izmantojot elastības iespējas, ko paredz šādi līgumi. Lai nodrošinātu, ka aizlieguma rezultātā imports no Krievijas Federācijas samazinās, nevis palielinās, šai regulai nebūtu jāatbalsta uzņēmumi par jaunu Krievijas gāzes importa līgumu noslēgšanu laikā no šīs regulas Komisijas priekšlikuma publicēšanas līdz brīdim, kad aizliegums stājas spēkā, piešķirot arī tiem pārejas periodu. Valstu vai to valdību vadītāji jau 2022. gada martā apņēmās pakāpeniski izbeigt Krievijas gāzes piegādes, un Komisija, pamatojoties uz šo apņemšanos, ierosināja *REPowerEU* stratēģiju, plānu *REPowerEU* un *REPowerEU* ceļvedi. Vēlākais no šīs regulas priekšlikuma publicēšanas dienas līgumus, kas noslēgti pēc minētās dienas, vairs nebija piemēroti uzskatīt par "pagātnes" līgumiem. Tāpēc uz līgumiem, kas noslēgti pēc 2025. gada 17. jūnija, nebūtu jāattiecina ārkārtas pārejas noteikumi, kuri piemērojami esošajiem īstermiņa un ilgtermiņa piegādes līgumiem.

(18) Lai izvairītos no tā, ka esošajos piegādes līgumos paredzētie importa apjomi tiek palielināti, šīs regulas nolūkos grozījumi esošajos piegādes līgumos būtu jāuzskata par jauniem līgumiem, kā arī pārejas periods nebūtu jāattiecina uz importa apjomiem, kas palielināti, izmantojot līgumiskās elastības iespējas. Būtu jāparedz izņēmumi attiecībā uz noteiktiem gadījumiem, kad jāveic grozījumi esošajos piegādes līgumos, ar noteikumu, ka tie nepalielina nolīgtos daudzumus vai piegādes laiku. Cenu svārstības, kas izriet no cenu indeksācijas, kura jau ir paredzēta esošajos piegādes līgumos, nav esošo piegādes līgumu grozījums.

(19) Šī regula nosaka skaidru juridisku aizliegumu importēt Krievijas dabasgāzi; tas ir suverēns Savienības akts, pār kuru gāzes importētājiem nav kontroles un ar kuru dabasgāzes importēšana no Krievijas Federācijas tiek atzīta par nelikumīgu; šai regulai ir tiešas juridiskas sekas un tā dalībvalstīm nedod nekādu rīcības brīvību attiecībā uz tās piemērošanu.

(20) Atšķirībā no citām precēm dabasgāze ir viendabīga prece, ko tirgo lielos apjomos, un tirgotāji vairumtirdzniecības līmenī to bieži vairākkārt pārdod tālāk. Ņemot vērā to, ka ir īpaši sarežģīti izsekot dabasgāzes izcelsmei, un paturot prātā, ka Krievijas piegādātāji varētu mēģināt apiet šo regulu, piemēram, pārdošanā izmantojot starpniekus vai gāzi pārkraujot vai transportējot caur citām valstīm, šai regulai būtu jānodrošina iedarbīgs satvars aizlieguma apiešanas novēršanai. Tāpēc attiecīgajām iestādēm vajadzētu būt iespējai veikt vajadzīgos pasākumus, lai noteiktu, vai Savienības muitas teritorijā tiek ievestas dabasgāzes piegādes no Krievijas Federācijas, izmantojot shēmas, kas izveidotas šīs regulas apiešanai. Nosakot, vai dabasgāze tiek laista brīvā apgrozībā Savienībā, muitas dienestiem vajadzētu ne tikai paļauties uz muitas deklarācijā sniegto informāciju, bet arī, pamatojoties uz citu attiecīgo informāciju, gadījumā, ja muitas dienesti to uzskata par nepieciešamu, tiem būtu jāļauj novērtēt, vai Savienībā ievestu preci faktiski ir paredzēts laist brīvā apgrozībā. Šai regulai būtu arī jāparedz prasība noteikt Savienībā importētās dabasgāzes ražotājvalsti un piegādes ķēdi.

(21) Dabasgāzes importētājiem vajadzētu būt pienākumam sniegt iestādēm visu informāciju, kas vajadzīga, lai noteiktu Savienībā importētās dabasgāzes ražotājvalsti un izlemtu, vai uz importēto gāzi attiecas vispārējais aizliegums vai kāds no tā izņēmumiem. Jēdziens "izcelsme" saskaņā ar Savienības tiesību aktiem muitas jomā ne vienmēr var ļaut noteikt importētās gāzes ražotājvalsti, piemēram, ja pēc izvešanas no Krievijas Federācijas gāze ir pārstrādāta (piemēram, sašķidrināta vai regazificēta). Tāpēc šai regulai būtu jāreglamentē arī gadījumi, kad "izcelsmes" valsts saskaņā ar Savienības tiesību aktiem muitas jomā atšķiras no gāzes ražotājvalsts, un būtu jāparedz mehānisms, ar ko pārbaudīt, vai dabasgāze ir iegūta vai sašķidrināta Krievijas Federācijā. Aizliegums būtu jāattiecina uz jebkuru gāzi, kas pirms tās importēšanas Savienībā tika eksportēta no Krievijas Federācijas, izmantojot tiešu eksportu no Krievijas uz Savienību vai netiešu eksportu caur kādu trešo valsti, izņemot tranzīta gadījumā.

(22) Ņemot vērā cauruļvadu gāzes un *LNG* īpatnības un, lai nodrošinātu raitu ražotājvalsts un iespējamo pagaidu atbrīvojumu nosacījumu pārbaudes procesu, pirms gāze nonāk Savienības muitas teritorijā, būtu jāievieš iepriekšējas atļaujas piešķiršanas procedūras. Ja nav saņemta atļauja, imports būtu jāatsaka. Atļaujas izsniedzējas iestādes un attiecīgā gadījumā muitas dienesti būtu iepriekš jāinformē par paredzēto importu Savienībā, un tiem būtu jāsaņem informācija, kas vajadzīga, lai pārbaudītu ražotājvalsti un noteiktu, vai ir izpildīti šajā regulā paredzētie pagaidu atbrīvojuma nosacījumi. Lai gan atļaujas izsniedzējām iestādēm atļauju būtu jācenšas izdot laikposmā no brīža, kad importētājs sniedz informāciju, līdz plānotajai ievešanai Savienības muitas teritorijā, nolūkā atvieglot gāzes importu Savienībā, tām būtu jāvar lēmumu var pieņemt arī vēlākā posmā, jo īpaši, ja pastāv šaubas par sniegto informāciju. Iepriekšējas atļaujas piešķiršanai nebūtu jāskar muitas dienestu esošās izpildes pilnvaras. Minētais pienākums nebūtu jāattiecina uz dabasgāzes importu no gāzes ražotājvalstīm, ja Savienība iepriekš ir importējusi ievērojamus apjomus no šīm valstīm un ja minētās valstis vai nu ir pierādījušas, ka nevēlas atbalstīt Krievijas gāzes nozari, ieviešot Krievijas gāzes importa aizliegumu vai ierobežojošus pasākumus, kas vērsti pret Krievijas gāzes infrastruktūru, Krievijas gāzes uzņēmumiem vai personām, kuras pārvalda šādus uzņēmumus, vai ja minēto valstu rīcībā nav nepieciešamās infrastruktūras, lai importētu cauruļvadu dabasgāzi vai *LNG*. Komisijai būtu jāizveido un attiecīgi jāatjaunina šādu valstu saraksts.

(23) Atļaujas izsniedzējām iestādēm un attiecīgā gadījumā muitas dienestiem vajadzētu būt iespējai pieprasīt visu informāciju, kas vajadzīga, lai novērtētu importa likumību. Tiem vajadzētu būt arī iespējai paļauties uz informāciju no citiem avotiem. Tā kā līgumiskie nosacījumi, kas nosaka novērtējumam svarīgos elementus, bieži vien ir sarežģīti, iestādēm būtu jāpiešķir pilnvaras pieprasīt importētājiem detalizētu līgumisko informāciju, tostarp visus piegādes līgumus, ja tas ir nepieciešams, lai izprastu konkrētu klauzulu kontekstu vai atsauces uz citiem līguma noteikumiem. Regulai būtu jāietver noteikumi, kas nodrošina attiecīgo uzņēmumu komercnoslēpumu efektīvu aizsardzību.

(24) Īstenojot savas pilnvaras, atļaujas izsniedzējām iestādēm un muitas dienestiem būtu jāpievērš uzmanība to izpildes nodrošināšanai starpsavienojumu punktos, *LNG* kompleksos vai tranzīta cauruļvados, kur ir augsts apiešanas risks. Naftas transportā ir novērota prakse ierobežojošo pasākumu apiešanai izmantot tā sauktās "ēnu flotes", un tās varētu arī radīt riskus *LNG* importam, tādējādi apdraudot šīs regulas mērķus. Iestādēm, savstarpēji sadarbojoties vienai ar otru, vajadzības gadījumā būtu jāpielāgo savas izpildes nodrošināšanas prioritātes, lai novērstu iespējamu apiešanas praksi, kas konstatēta šīs regulas īstenošanā. Komisijai būtu arī pastāvīgi jāuzrauga Krievijas dabasgāzes plūsmas tranzītā caur trešām valstīm.

(25) Dažas Krievijas gāzes pārvades infrastruktūras daļas ir tieši savienotas ar Savienību, un daži tranzīta cauruļvadi, kas savieno Krievijas Federāciju ar Savienību, šķērso trešās valstis, un tiem pašlaik nav ieejas punktu starp Krievijas Federāciju un Savienību. Tāpēc būtu jāuzskata, ka tādas dabasgāzes izcelsme, kas importēta Savienībā pāri robežām, caur starpsavienotājiem vai caur starpsavienojumu punktiem starp Krievijas Federāciju un Savienību, Baltkrieviju un Savienību, kā arī tādas dabasgāzes izcelsme, kas nonāk starpsavienojuma punktā *Strandzha 2 / Malkoclar* caur tādiem cauruļvadiem kā *TurkStream*, ir Krievijas Federācija vai ka tā tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas. Ja tiek apgalvots, ka dabasgāzei, kas nonāk pie minētajām robežām, starpsavienotājiem vai starpsavienojumu punktiem, tiek piemērota "tranzīta" procedūra caur Krievijas Federāciju, būtu jāpiemēro stingras kontroles. Krievijas Federācija ir nozīmīga gāzes eksportētāja, un tai iepriekš nav bijusi nozīmīga loma kā gāzes tranzītvalstij vairāku tādu faktoru dēļ kā, piemēram, regazifikācijas infrastruktūras trūkums, gāzes tirdzniecības organizēšana Krievijas Federācijā, izmantojot cauruļvadu eksporta monopolu, Krievijas gāzes uzņēmumu uzņēmējdarbības modeļi, kas nav balstīti uz tranzīta organizēšanu, un Krievijas Federācijas ģeogrāfiskā atrašanās vieta. Tādēļ un, ņemot vērā stimulus Krievijas piegādātājiem apiet importa aizliegumu, muitas dienestiem būtu jāatsaka tādu dabasgāzes apjomu imports, kas, kā tiek apgalvots, ir tranzītā, ja vien nav iespējams sniegt viennozīmīgus pierādījumus, kas pierāda, ka attiecīgā gāze ir bijusi tranzītā caur Krievijas Federāciju un ka tās ražošanas valsts nav Krievijas Federācija. Minētie pierādījumi būtu jāiesniedz atļaujas izsniedzējām iestādēm pietiekami savlaicīgi, lai nodrošinātu importētās gāzes izsekojamību līdz ražošanas vietai un ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms ievešanas muitas teritorijā.

(26) Starpsavienojuma punkts *Strandzha 1* savieno Savienību ar cauruļvadu sistēmu, kas transportē ne tikai gāzi no Azerbaidžānas Republikas vai Turcijas Republikas, bet arī ievērojamus gāzes apjomus no Krievijas Federācijas. Tāpēc būtu jāpieprasa sniegt viennozīmīgus pierādījumus, kas pierāda, ka ražotājvalsts nav Krievijas federācija, un būtu jāatvēlē iestādēm pietiekams laiks pārbaudei, lai nodrošinātu, ka caur starpsavienojuma punktu *Strandzha 1* importētās gāzes izcelsme nav Krievijas Federācijā vai tā netiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas. Ja nākotnē ar cauruļvadu sistēmām, kas transportē ievērojamus Krievijas gāzes apjomus, tiktu savienoti citi starpsavienojumu punkti, būtu jāpiemēro tāds pats kontroles standarts.

(27) Turklāt ievērojami dabasgāzes apjomi varētu tikt ievesti Savienībā arī saskaņā ar "tranzīta" procedūru. Tā kā stingrie gāzes importa uzraudzības noteikumi, piemēram, par iepriekšēju atļaujas piešķiršanu, neattiecas uz gāzi, kas saskaņā ar "tranzīta" procedūru šķērso Savienību vai kas tiek uzkrāta atbilstīgi noteikumiem par uzglabāšanu muitas noliktavā, ir lietderīgi paredzēt konkrētus aizsardzības pasākumus tranzīta uzraudzības režīma veidā, kas ļauj muitas iestādēm uzraudzīt gāzes plūsmas, kam piemērota "tranzīta" procedūra, nolūkā nodrošināt, ka dabasgāze, kas šķērso Savienību saskaņā ar "tranzīta" procedūru, galu galā nenonāk brīvā apgrozībā Savienībā. Ja operatori gāzi uzglabā pagaidu krātuvē vai, izmantojot "tranzīta" procedūru vai procedūru uzglabāšanai muitas noliktavā saskaņā ar Savienības Muitas kodeksu, dalībvalstīm vajadzētu būt ieviestiem pienācīgiem uzraudzības un izpildes mehānismiem, lai nodrošinātu, ka tas, ka trešās valstis izmanto uzglabāšanu Savienībā, nerada nekādu risku nacionālajai vai reģionālajai piegādes drošībai un uzglabāšanas pienākumu izpildei, un būtu jāsniedz attiecīga informācija Komisijai.

(28) Saskaņā ar lojālas sadarbības principu atļaujas izsniedzējām iestādēm, muitas dienestiem, regulatīvajām iestādēm, kompetentajām iestādēm, Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūrai (*ACER*) un Komisijai būtu jāsadarbojas, lai īstenotu šīs regulas noteikumus, un jāapmainās ar svarīgo informāciju, jo īpaši attiecībā uz to pagaidu atbrīvojumu novērtēšanu, ar kuriem atļauj Krievijas dabasgāzes importu pēc šīs regulas stāšanās spēkā. Muitas dienestu, regulatīvo iestāžu, kompetento iestāžu un *ACER* rīcībā vajadzētu būt rīkiem un datubāzēm, kas nepieciešami, lai vajadzības gadījumā nodrošinātu, ka valstu iestādes un iestādes dažādās dalībvalstīs var apmainīties ar svarīgo informāciju. *ACER* ar savu lietpratību būtu jāsniedz ieguldījums šīs regulas īstenošanas uzraudzības procesā. Lai sekmētu vajadzīgo sadarbspējīgo kopīgo informācijas sistēmu izveidi, Komisijai un dalībvalstīm būtu jāvar izpētīt iespējas izmantot budžetu, kas ir pieejams saskaņā ar Iekšējās drošības fondu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1149 ([6]). Muitas dienestiem katru mēnesi būtu jāinformē regulatīvās iestādes, kompetentās iestādes un Komisija par svarīgākajiem elementiem, kas attiecas uz Krievijas gāzes importa attīstību, piemēram, par daudzumiem, kas importēti saskaņā ar ilgtermiņa vai īstermiņa piegādes līgumiem, ieejas punktiem vai līgumpartneriem. Komisijai attiecīgā gadījumā minētā informācija būtu jāiekļauj ziņojumā par šīs regulas īstenošanu. Komisijai minētajā ziņojumā būtu arī jānovērtē, cik efektīva ir informācijas apmaiņa un sadarbība starp attiecīgajām iestādēm, un attiecīgā gadījumā minētajā ziņojumā būtu jāiekļauj ieteikumi šādas informācijas apmaiņas un sadarbības uzlabošanai.

(29) Pieredze, kas gūta, pakāpeniski izbeidzot Krievijas gāzes piegādes caur Ukrainu, liecina, ka laba sagatavošanās un koordinācija solidaritātes garā var palīdzēt izvairīties no tirgus traucējumiem vai piegādes drošības problēmām, ko varētu radīt gāzes piegādātāju maiņa. Lai koordinēti sagatavotos Krievijas gāzes piegāžu pilnīgai pakāpeniskai izbeigšanai un dotu tirgum pietiekami daudz laika sagatavoties izrietošajām izmaiņām tā, lai netiktu apdraudēta gāzes piegādes drošība vai būtiski ietekmētas enerģijas cenas, dalībvalstīm būtu jāsagatavo nacionālie dabasgāzes diversifikācijas plāni un tie jāiesniedz Komisijai līdz 2026. gada 1. martam. Uz minētajiem plāniem būtu jāattiecina dienesta noslēpuma noteikumi, un tie nebūtu jāizpauž bez attiecīgās dalībvalsts piekrišanas. Tiem būtu jāapraksta pasākumi, kas plānoti nacionālā vai reģionālā līmenī, lai samazinātu pieprasījumu, veicinātu atjaunīgās enerģijas ražošanu un nodrošinātu alternatīvas piegādes, kā arī identificētu iespējamos tehniskos, līgumiskos vai regulatīvos šķēršļus, kas varētu sarežģīt diversifikācijas procesu. Tā kā diversifikācijas procesam var būt nepieciešama pasākumu koordinēšana valsts, reģionālā vai Savienības līmenī, Komisijai būtu jānovērtē nacionālie dabasgāzes diversifikācijas plāni ar iespēju vajadzības gadījumā sniegt ieteikumus ar pielāgojumu ierosinājumiem.

(30) Gatavojot nacionālos diversifikācijas plānus, Komisijai koordinētā veidā un solidaritātes garā būtu jāsadarbojas ar dalībvalstīm, jo īpaši Centrāleiropā un Dienvidaustrumeiropā, lai apzinātu alternatīvas dabasgāzes piegādes. Papildus piegādes drošības uzlabošanai jaunas piegādes varētu arī kompensēt zaudētos ieņēmumus, izmantojot esošo infrastruktūru, kas iepriekš tika lietota Krievijas gāzes transportēšanai.

(31) Versaļas deklarācijā valstu vai to valdību vadītāji apņēmās pakāpeniski izbeigt ne tikai dabasgāzes piegādes no Krievijas Federācijas, bet arī citas enerģijas piegādes, jo īpaši naftas piegādes. Naftas tirdzniecībā ar Savienību Krievijas Federācija ir piemērojusi līdzīgu praksi kā gāzes jomā, kurā tā gāzi ir izmantojusi kā piespiešanas un manipulāciju līdzekli; par to liecina, piemēram, iepriekšējie naftas piegādes pārtraukumi. Pašreizējās naftas piegādes attiecības ar Krievijas Federāciju rada atkarības un drošības riskus Savienībā. Lai nepieļautu, ka Krievijas Federācija izmanto tās naftas eksportu uz Savienību kā piespiešanas instrumentu, ir svarīgi sagatavoties arī savlaicīgai pakāpeniskai naftas importa izbeigšanai no Krievijas Federācijas. Lai gan ierobežojošie pasākumi ar mērķi nodrošināt naftas importa pakāpenisku izbeigšanu no Krievijas Federācijas jau ir ieviesti un naftas imports ir ievērojami samazinājies, var būt vajadzīgi konkrēti sagatavošanās pasākumi un koordinācija ar kaimiņvalstīm, lai turpinātu Krievijas naftas izmantošanas pakāpenisku izbeigšanu.

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1149 (2021. gada 7. jūlijs) par Iekšējās drošības fonda izveidi (OV L 251, 15.7.2021., 94. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1149/oj).

(32) Tāpēc dalībvalstīm būtu arī jāsagatavo nacionālie diversifikācijas plāni arī attiecībā uz jēlnaftu un naftas produktiem un šajos plānos būtu jāiekļauj pasākumi, kas ieviesti un kuru ieviešana plānota valstu līmenī, lai nodrošinātu pārredzamību un izsekojamību attiecībā uz naftas importu no Krievijas Federācijas. Komisijai būtu jāsniedz ieteikumi par minētajiem plāniem. Uz tiem būtu jāattiecina dienesta noslēpuma noteikumi, un tie nebūtu jāizpauž bez attiecīgās dalībvalsts piekrišanas. Komisijai būtu jāturpina risināt problēmu attiecībā uz tā sauktās "ēnu flotes" izmantošanu Savienības ierobežojošo pasākumu apiešanai, jo īpaši veicot darbības, kas izklāstītas *REPowerEU* ceļvedī.

(33) 2022. un 2023. gada gāzes krīzes laikā gūtā pieredze liecina, ka, lai uzraudzītu gāzes piegādi Savienībā, būtiska nozīme ir tam, lai būtu pieejama visaptveroša informācija par piegādes situāciju un iespējamo piegādes atkarību. Tāpēc Krievijas gāzes importētājiem, kas izmanto šajā regulā noteiktos pārejas periodus, būtu jāiesniedz Komisijai visa informācija, kas vajadzīga, lai izvērtētu iespējamos riskus attiecībā uz gāzes tirdzniecību. Minētajā informācijā būtu jāiekļauj svarīgi attiecīgo gāzes piegādes līgumu parametri vai pat veselas teksta daļas, izņemot informāciju par cenu, ja tas ir nepieciešams, lai izprastu konkrētu klauzulu kontekstu vai atsauces uz citiem līguma noteikumiem. Uzraugot gāzes piegādi Savienībā, Komisijai būtu jāņem vērā arī muitas dienestu sniegtā informācija par importu un nacionālajos diversifikācijas plānos iekļautā informācija. Komisijai par pakāpeniskās izbeigšanas procesu Savienības līmenī būtu regulāri jāinformē ar Regulu (ES) 2017/1938 izveidotā Gāzes koordinācijas grupa un jāsniedz ikgadējs ziņojums par Krievijas gāzes izmantošanas pakāpenisku izbeigšanu, kuram var pievienot konkrētus Savienības ieteikumus un darbības, kas pakāpeniskās izbeigšanas procesu paātrinātu.

(34) Dalībvalstīm un Savienībai būtu cieši jāsadarbojas šīs regulas īstenošanā, tostarp attiecībā uz iespējamām strīdu izšķiršanas procedūrām. Attiecīgā gadījumā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1219/2012 ([7]) un (ES) Nr. 912/2014 ([8]) detalizētāk nosaka sadarbību un finansiālās atbildības sadalījumu starp dalībvalstīm un Savienību attiecībā uz iespējamām investora un valstu strīdu izšķiršanas lietām, kas saistītas ar šo regulu.

(35) Ņemot vērā Krievijas Federācijas neseno praksi vienpusēji mainīt un kavēt saskaņotās tiesas un šķīrējtiesas procedūras, ne skartās personas, ne Savienību un dalībvalstis nevar uzskatīt par atbildīgām par nevienu spriedumu, šķīrējtiesas nolēmumu vai citiem tiesas nolēmumiem, kas pieņemti nelikumīgās procedūrās, attiecībā uz kurām attiecīgajā jurisdikcijā nav reālas piekļuves tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

(36) Savienība ir izveidojusi spēcīgu tiesisko regulējumu nolūkā nodrošināt pastāvīgu gāzes piegādes drošību un koordinēti risināt iespējamās piegādes krīzes, tostarp uzliekot dalībvalstīm pienākumu nodrošināt efektīvu un operatīvu solidaritāti ar kaimiņvalstīm, kurām vajadzīga gāze. Komisijai attiecībā uz gāzes piegādi būtu pastāvīgi jāuzrauga norises attiecībā uz tirgus riskiem, ko Savienības, reģionālā un dalībvalstu līmenī rada gāzes tirdzniecība ar Krievijas Federāciju. Pēkšņu un būtisku notikumu gadījumā, kas nopietni apdraud enerģijas piegādes drošību vienā vai vairākās dalībvalstīs, un pēc tam, kad ir izsludināts ārkārtas stāvoklis saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 11. vai 12. pantu, ir lietderīgi pilnvarot Komisiju veikt nepieciešamos ārkārtas pasākumus, pieņemot lēmumu par šajā regulā noteiktajiem dabasgāzes vai *LNG* importa aizliegumiem vienā vai vairākās dalībvalstīs. Šādā situācijā Komisijai vajadzētu būt arī iespējai apturēt prasību par iepriekšējas atļaujas piešķiršanu ievešanai Savienības muitas teritorijā, lai īsā laikā atvieglotu papildu importu. Ikvienai šādai Komisijas veiktai apturēšanai vajadzētu būt ierobežotai laikā, un tā būtu jānosaka uz ne ilgāk kā četrām nedēļām vienā reizē, un tā būtu jāatjauno tikai tad, ja joprojām ir spēkā ārkārtas stāvoklis, ievērojot Regulas (ES) 2017/1938 11. pantu. Komisijas īstenošanas lēmumam būtu jānosaka papildu nepieciešamie nosacījumi nolūkā nodrošināt, ka jebkāda šāda apturēšana attiecas tikai un vienīgi uz apdraudējuma novēršanu, un tam būtu jāatļauj tikai īstermiņa līgumi. Komisijai būtu jāinformē Gāzes koordinācijas grupa un jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojums, kurā pamatota apturēšana un jebkāds tās pagarinājums, un būtu cieši jāuzrauga jebkādas šādas pagaidu apturēšanas piemērošana.

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1219/2012 (2012. gada 12. decembris), ar ko nosaka pārejas pasākumus divpusējiem ieguldījumu nolīgumiem starp dalībvalstīm un trešām valstīm (OV L 351, 20.12.2012., 40. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1219/oj).

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 912/2014 (2014. gada 23. jūlijs), ar ko izveido sistēmu tādas finansiālās atbildības noregulējumam, kura saistīta ar ieguldītāja un valsts strīdu izšķiršanas šķīrējtiesām, kas izveidotas ar starptautiskiem nolīgumiem, kuros Eiropas Savienība ir puse (OV L 257, 28.8.2014., 121. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/912/oj).

(37) Lai izvairītos no "izdevīgāko sodu meklēšanas" un nodrošinātu šīs regulas konsekventu piemērošanu, dalībvalstīm būtu jāparedz saskaņoti noteikumi par sodiem, ko piemēro par šīs regulas pārkāpumiem. Tomēr, tā kā šīs regulas pārkāpumi varētu pārkāpt arī citus Savienības tiesību aktus, kas ir cieši saistīti ar šajā regulā noteiktajiem aizliegumiem un pienākumiem, piemēram, tiesību aktus muitas jomā, ierobežojošos pasākumus vai Regulu (ES) 2017/1938, sodu piemērošanai nevajadzētu izraisīt *ne bis in idem* principa pārkāpumu saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un attiecīgo judikatūru par tiesībām, kā to interpretējusi Eiropas Savienības Tiesa. Šī regula neskar krimināl sodu piemērošanu saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

(38) Ar šo regulu ieviestie pasākumi pilnībā atbilst enerģētiskās solidaritātes principam. Atkarība no Krievijas gāzes importa dažādās dalībvalstīs atšķiras, un daudzas dalībvalstis jau ir veikušas pasākumus ar mērķi pakāpeniski izbeigt Krievijas gāzes izmantošanu. Šī regula nodrošinās Savienības mērogā saskaņotu pieeju Krievijas gāzes izmantošanas pakāpeniskai izbeigšanai, saglabājot solidaritāti starp dalībvalstīm.

(39) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs tā, lai tiktu nodrošināta koordinācija un nerastos tirgus sadrumstalotības risks, bet tos var labāk un efektīvāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

(40) Ņemot vērā to, cik svarīgi Savienībai ir bez kavēšanās pakāpeniski izbeigt turpmāku Savienības ekonomisko atkarību no gāzes importa no Krievijas Federācijas, šai regulai būtu jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Tirgus dalībniekiem bija dots ievērojams laiks pielāgot savu piegādes portfeli pēc 2022. gada marta Versaļas deklarācijas un šīs regulas priekšlikuma pieņemšanas 2025. gada 17. jūnijā. Tomēr šķiet lietderīgi paredzēt pārejas periodu, lai gāzes piegādātāji, kas vēl nav pielāgojuši savas piegādes stratēģijas, varētu veikt vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šīs regulas prasības. Tāpēc aizliegums importēt gāzi no Krievijas Federācijas būtu jāpiemēro tikai no 2026. gada 18. marta. Lai importētāji, kuriem ir esoši piegādes līgumi, un importētāji, kas noslēdz jaunus līgumus, varētu savlaicīgi un bez plānotā gāzes importa traucējumiem iegūt vajadzīgās iepriekšējas atļaujas formalitātes, šajā regulā paredzētās dažādās atļauju piešķiršanas procedūras būtu jāpiemēro pirms tam, kad aizliegums importēt gāzi no Krievijas Federācijas kļūs piemērojams,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

Šī regula nodrošina satvaru, lai novērstu Savienības atlikušo eksponētību būtiskajiem riskiem tirdzniecībai un piegādes drošībai, kurus rada dabasgāzes tirdzniecība ar Krievijas Federāciju, un sagatavotu efektīvu un savlaicīgu naftas importa no Krievijas Federācijas pakāpenisku izbeigšanu, nosakot:

a) pakāpenisku aizliegumu attiecībā uz dabasgāzes importu no Krievijas Federācijas;

b) noteikumus, kā īstenot un uzraudzīt minēto aizliegumu, kā arī naftas importa no Krievijas Federācijas pakāpenisku izbeigšanu; un

c) noteikumus, kā labāk novērtēt enerģijas piegādes drošību Savienībā.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1) "dabasgāze" ir gāze, kas kombinētajā nomenklatūrā (KN) apzīmēta ar kodiem 2711 11 00 un 2711 21 00;

2) "*LNG*" ir sašķidrināta dabasgāze, kas KN apzīmēta ar kodu 2711 11 00;

3) “dabasgāze gāzveida stāvoklī” ir dabasgāze, kas KN apzīmēta ar kodu 2711 21 00;

4) “maisījumi” ir *LNG* apjomu maisījumi no dažādām izcelsmes valstīm;

5) “ilgtermiņa piegādes līgums” ir līgums, kura termiņš pārsniedz vienu gadu, par tādas dabasgāzes piegādi, kas nav dabasgāzes atvasinātais instruments;

6) “īstermiņa piegādes līgums” ir līgums, kura termiņš nepārsniedz vienu gadu, par tādas dabasgāzes piegādi, kas nav dabasgāzes atvasinātais instruments;

7) “valsts bez izejas uz jūru” ir valsts, kuru pilnībā ieskauj sauszeme un kurai nav tiešas piekļuves jūrai;

8) “imports” ir preču laišana brīvā apgrozībā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 ([9]) (“Savienības Muitas kodekss”) 201. panta izpratnē;

9) “importētājs” ir fiziska vai juridiska persona, kas attiecīgajā muitas deklarācijā ir deklarētājs, kā definēts Savienības Muitas kodeksa 5. panta 15. punktā, vai fiziska vai juridiska persona, tostarp radniecīgi uzņēmumi, kas ieved preces Savienības muitas teritorijā vai kā citādi laiž preces apgrozībā Savienības tirgū;

10) “radniecīgs uzņēmums” ir radniecīgs uzņēmums, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/34/ES ([10]) 2. panta 12. punktā;

11) “muitas dienests” ir muitas dienests, kā definēts Savienības Muitas kodeksa 5. panta 1. punktā;

12) “atļaujas izsniedzēja iestāde” ir iestāde, kas ir kompetenta izskatīt atļaujas pieprasījumus, kuri iesniegti, ievērojot 5. pantu;

13) “kompetentā iestāde” ir kompetentā iestāde, kā definēts Regulas (ES) 2017/1938 2. panta 7. punktā;

14) “regulatīvā iestāde” ir regulatīvā iestāde, kas norīkota, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2024/1788 ([11]) 76. panta 1. punktu;

15) “kontrole” ir kontrole, kā definēts Direktīvas (ES) 2024/1788 2. panta 55. punktā;

16) “starpsavienojuma punkts” ir starpsavienojuma punkts, kā definēts Direktīvas (ES) 2024/1788 2. panta 63. punktā;

17) “starpsavienotājs” ir starpsavienotājs, kā definēts Direktīvas (ES) 2024/1788 2. panta 39. punktā;

18) “ieejas punkts” ir ieejas punkts, kā definēts Direktīvas (ES) 2024/1788 2. panta 61. punktā;

19) “izejas punkts” ir izejas punkts, kā definēts Direktīvas (ES) 2024/1788 2. panta 62. punktā;

20) “piegādes punkts” ir fiziska vai virtuāla vieta, kura norādīta gāzes piegādes līgumā un kurā pārdevējam ir jāpiegādā dabasgāze un pircējam tā ir jāsaņem;

21) “nolīgtie daudzumi” ir dabasgāzes daudzumi, ko pircējam ir pienākums iegādāties un pārdevējam ir pienākums nodrošināt, kā norādīts sākotnējā piegādes līgumā, bet izņemot daudzumus, kas izriet no līguma noteikumiem, kuri paredz daudzuma izmaiņas bāzes daudzumos, piemēram, uz augšu noapaļotos daudzumus, frakcionālos daudzumus, uzvijas daudzumus, vai citas apjoma modifikācijas saskaņā ar līguma noteikumiem, izņemot apmaksātus izlīdzinošos daudzumus, kuri apmaksāti pirms 2025. gada 17. jūnija;

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/34/ES (2013. gada 26. jūnijs) par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (OV L 182, 29.6.2013., 19. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/34/oj).

([11]) Eiropas Parlamenta un padomes Direktīva (ES) 2024/1788 (2024. gada 13. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz atjaunīgo gāzu, dabasgāzes un ūdeņraža iekšējo tirgu, par Direktīvas (ES) 2023/1791 grozīšanu un par Direktīvas 2009/73/EK atcelšanu (pārstrādāta redakcija) (OV L, 2024/1788, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj).

22) “uz augšu noapaļotie daudzumi” ir dabasgāzes daudzumi, kas konkrētā gadā pievienoti gada nolīgtajam daudzumam, lai nodrošinātu, ka pēdējo kravu noapaļo uz augšu līdz veselai kravai;

23) “frakcionālie daudzumi” ir dabasgāzes daudzumi, kas pārnesti uz nākamajiem līguma gadiem, ja gada laikā piegādātais daudzums ir vai nu lielāks vai mazāks par koriģēto gadā nolīgto daudzumu pēc korekcijām; šādi daudzumi var būt vai nu pozitīvi vai negatīvi;

24) “uzvijas daudzumi” ir dabasgāzes daudzumi, kas pēc izvēles jāpievieno gadā nolīgtajam daudzumam, pamatojoties uz piegādes līgumiem un pēc piegādes līguma puses ieskatiem;

25) “apmaksātie izlīdzinošie daudzumi” ir dabasgāzes daudzumi, kuru piegādi pircējam ir tiesības vai pienākums pieņemt un par to samaksāt nākamajos periodos, ievērojot minimālās “ņem vai maksā” prasības un lai kompensētu jebkādu iztrūkumu daudzumos, kuri nolīgti, bet nav pieņemti iepriekšējos periodos, kā paredzēts ilgtermiņa piegādes līgumā;

26) “piegādes grafiks” ir grafiks vai plāns, par kuru vienojušās gāzes piegādes līguma puses un kurā norādīti dabasgāzes daudzumi, kas pārdevējam jāpiegādā un pircējam jāsaņem noteiktos laika intervālos, tostarp piegādes laiks, vieta un nosacījumi, kā noteikts piegādes līgumā vai jebkādās saistītās darbības procedūrās;

27) “nominācija” ir nominācija, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1789 ([12]) 2. panta 8. punktā;

28) “nafta” ir jēlnafta, dabasgāzes kondensāti, naftas pārstrādes izejvielas, piedevas un skābekļa savienojumi un citi ogļūdeņraži un naftas produkti, uz kuriem attiecas KN kodi 2709 un 2710;

29) “ražotājvalsts” ir valsts, kurā dabasgāzi iegūst, neatkarīgi no tā, vai minētā dabasgāze pēc tam ir sašķidrināta vai regazificēta citā valstī; ja dabasgāze, kas iegūta citās valstīs, nevis Krievijas Federācijā, ir sašķidrināta vai regazificēta Krievijas Federācijā, par ražotājvalsti tiek uzskatīta Krievijas Federācija.

II NODAĻA

DABASGĀZES IMPORTA NO KRIEVIJAS FEDERĀCIJAS PAKĀPENISKS AIZLIEGUMS

3. pants

Dabasgāzes importa no Krievijas Federācijas aizliegums

1. Ir aizliegts pa cauruļvadiem importēt tādu dabasgāzi gāzveida stāvoklī (“cauruļvadu gāze”), kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, ja vien nav piemērojams kāds no 4. pantā paredzētajiem pagaidu atbrīvojumiem.

2. Ir aizliegts importēt *LNG*, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, vai kura iegūta no tādas dabasgāzes gāzveida stāvoklī, kas iegūta Krievijas Federācijā, ja vien nav piemērojams kāds no 4. pantā paredzētajiem pagaidu atbrīvojumiem. Šo aizliegumu piemēro arī tādai maisījumu sastāvā esošai *LNG*, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, vai kura iegūta no tādas dabasgāzes gāzveida stāvoklī, kas iegūta Krievijas Federācijā.

4. pants

Esošajiem piegādes līgumiem piemērojamais pagaidu atbrīvojums

1. Aizliegumu, ievērojot šīs regulas 3. panta 1. punktu, piemēro no 2026. gada 17. jūnija, un aizliegumu, ievērojot šīs regulas 3. panta 2. punktu, piemēro no 2026. gada 25. aprīļa, ja atļaujas izsniedzējām iestādēm var pierādīt, ka attiecīgais imports tiek veikts saskaņā ar īstermiņa piegādes līgumu, kas noslēgts pirms 2025. gada 17. jūnija un pēc tam nav grozīts, ja vien uz grozījumu neattiecas šā panta 5. punkts.

([12]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1789 (2024. gada 13. jūnijs) par atjaunīgās gāzes, dabasgāzes un ūdeņraža iekšējo tirgu un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1227/2011, (ES) 2017/1938, (ES) 2019/942 un (ES) 2022/869 un Lēmumu (ES) 2017/684 un atceļ Regulu (EK) Nr. 715/2009 (OV L, 2024/1789, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj).

2. Aizliegumu saskaņā ar šīs regulas 3. panta 1. punktu piemēro no 2027. gada 30. septembra, ja atļaujas izsniedzējām iestādēm var pierādīt, ka attiecīgais imports tiek veikts saskaņā ar ilgtermiņa piegādes līgumu, kas noslēgts pirms 2025. gada 17. jūnija un pēc tam nav grozīts, ja vien uz grozījumu neattiecas šīs regulas 5. punkts.

Ja Komisija konstatē risku, ka dalībvalsts varētu nesasniegt pazemes krātuvju piepildījuma mērķrādītāju 2027. gadam, ievērojot Regulas (ES) 2017/1938 6.a pantu, ņemot vērā apstākļus, kādos pastāv risks mērķrādītāju nesasniegt, tā minēto risku apstiprina ar īstenošanas lēmumu ne vēlāk kā 2027. gada 15. septembrī.

Ja Komisija pieņem īstenošanas lēmumu, ievērojot šā punkta otro daļu, aizliegumu, ievērojot šīs regulas 3. panta 1. punktu, minētajā dalībvalstī piemēro tikai no 2027. gada 1. novembra, ja atļaujas izsniedzējām iestādēm var pierādīt, ka attiecīgais imports tiek veikts saskaņā ar ilgtermiņa piegādes līgumu, kā minēts šā punkta pirmajā daļā. Komisija par savu īstenošanas lēmumu nekavējoties informē Eiropas Parlamentu, Padomi un Gāzes koordinācijas grupu, kas izveidota ar Regulas (ES) 2017/1938 4. pantu.

3. Aizliegumu, ievērojot 3. panta 2. punktu, piemēro no 2027. gada 1. janvāra, ja atļaujas izsniedzējām iestādēm var pierādīt, ka attiecīgais imports tiek veikts saskaņā ar ilgtermiņa piegādes līgumu, kas noslēgts pirms 2025. gada 17. jūnija un pēc tam nav grozīts, ja vien uz grozījumu neattiecas šā panta 5. punkts.

4. Aizliegumu, ievērojot 3. pantu, piemēro no 2027. gada 30. septembra vai, ja Komisija saskaņā ar šā panta 2. punktu ir pieņēmusi īstenošanas lēmumu, no 2027. gada 1. novembra, ja atļaujas izsniedzējām iestādēm var pierādīt, ka:

a) attiecīgais dabasgāzes imports tiek veikts saskaņā ar īstermiņa piegādes līgumu ar piegādi uz valsti bez izejas uz jūru, kas nepieciešams, lai izpildītu ilgtermiņa piegādes līgumu saskaņā ar b) apakšpunktu; un

b) pastāv ilgtermiņa piegādes līgums, kas paredz, ka valstij bez izejas uz jūru tiks piegādāta cauruļvadu gāze:

   i) ja līgums noslēgts pirms 2025. gada 17. jūnija un pēc tam nav grozīts, ja vien uz grozījumu neattiecas šā panta 5. punkts;

   ii) ja līgums attiecas uz gāzes piegādēm, kuru izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kuras tiek tieši vai netieši eksportētas no Krievijas Federācijas; un

   iii) ja piegādi sākotnējā piegādes punktā pie robežas starp Savienību un trešo valsti vairs nevar veikt.

5. Pagaidu atbrīvojumus, kas paredzēti 1., 2., 3. un 4. punktā, piemēro arī attiecībā uz esošajiem piegādes līgumiem ar šādiem grozījumiem:

a) nolīgto daudzumu samazināšana;

b) cenu un maksu pazemināšana;

c) konfidencialitātes klauzulu grozīšana;

d) darbības procedūru, piemēram, saziņas procedūru, grozīšana;

e) izmaiņas līguma pušu adresēs;

f) līgumsaistību nodošana starp radniecīgiem uzņēmumiem;

g) izmaiņas, kas nepieciešamas saistībā ar tiesvedības vai šķīrējtiesas procedūrām; vai

h) attiecībā uz valstīm bez izejas uz jūru – izmaiņas starp valstu piegādes punktiem.

6. Saskaņā ar 1., 2., 3. un 4. punktu importētie daudzumi nedrīkst pārsniegt nolīgtos daudzumus.

III NODAĻA

IEPRIEKŠĒJA ATĻAUJA IMPORTAM, ATTIECĪGĀS INFORMĀCIJAS IESNIEGŠANA UN APMAIŅA

5. pants

Iepriekšēja atļauja importam un attiecīgās informācijas iesniegšana

1. Ja, ievērojot 4. pantu, tiek pieprasīts pagaidu atbrīvojums, importam ir vajadzīga iepriekšēja atļauja. Atļaujas izsniedzējām iestādēm tiek sniegta visa informācija, kas vajadzīga, lai novērtētu, vai ir izpildīti 4. pantā noteiktie nosacījumi.

2. Šā panta 1. punktā minētā informācija ietver vismaz šādas ziņas:

a) gāzes piegādes līguma noslēgšanas datums;

b) gāzes piegādes līguma ilgums;

c) nolīgtie daudzumi, tostarp visas augšupējās vai lejupējās elastības tiesības;

d) gāzes piegādes līguma pušu identitāte, tostarp – Savienībā reģistrētām pusēm – uzņēmēju reģistrācijas un identifikācijas (*EORI*) numurs;

e) attiecībā uz *LNG* importu – sašķidrināšanas vieta un pirmās iekraušanas osta;

f) maisījumu importa gadījumā – dokumentācijas, kas pierāda dabasgāzes daudzumus, kuru izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kuri tieši vai netieši tiek eksportēti no Krievijas Federācijas, un dabasgāzes daudzumus, kuru izcelsme maisījumā ir no citām valstīm, un informācija, kas apliecina sajaukšanas procesu;

g) piegādes punkti, tostarp iespējamā elastība attiecībā uz piegādes punktu; un

h) jebkādi grozījumi gāzes piegādes līgumā, norādot grozījuma saturu un datumu, izņemot grozījumus, kas attiecas tikai uz gāzes cenu.

Ja tiek pieprasīts pagaidu atbrīvojums saskaņā ar 4. pantu un dabasgāzes cena ir grozīta 2025. gada 17. jūnijā vai vēlāk, šā panta 1. punktā minētajā informācijā iekļauj informāciju par cenas grozījumu.

Šā panta 1. punktā minēto informāciju atļaujas izsniedzējai iestādei iesniedz ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms dabasgāzes ievešanas Savienības muitas teritorijā. Tas pats termiņš attiecas uz maisījumiem, kas satur dabasgāzi, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas.

3. Dabasgāzes importam, ja ražotājvalsts nav Krievijas Federācija, ir vajadzīga iepriekšēja atļauja, izņemot gadījumus, kad uz minēto importu attiecas 4. punkts. Atļaujas izsniedzējām iestādēm dalībvalstī, kurā dabasgāzi paredzēts laist brīvā apgrozībā, ne vēlāk kā piecas darbdienas pirms tās ievešanas Savienības muitas teritorijā tiek iesniegta visa informācija, kas nepieciešama, lai apliecinātu minētās dabasgāzes ražotājvalsti.

4. Šā panta 3. punktā noteiktā iepriekšējā atļauja nav vajadzīga, ja dabasgāze tiek importēta no tādas valsts, kura ražo dabasgāzi un 2024. gadā uz Savienību ir eksportējusi vairāk nekā 5 mljrd. m^3 dabasgāzes, un:

a) ir vai nu aizliegusi importēt dabasgāzi, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, vai piemēro citus ierobežojošus pasākumus attiecībā uz šādu gāzi; vai

b) kurā nav gāzes infrastruktūras, kas ļautu importēt *LNG* vai cauruļvadu gāzi.

Ne vēlāk kā piecas darba dienas pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas Komisija ar īstenošanas lēmumu izveido to valstu sarakstu, kuras atbilst pirmajā daļā noteiktajiem nosacījumiem.

Komisija uzrauga, vai šā punkta pirmajā daļā noteiktie nosacījumi joprojām ir izpildīti, un bez nepamatotas kavēšanās attiecīgi atjaunina sarakstu, pamatojoties uz informāciju, ko sniegušas atļaujas izsniedzējas iestādes vai attiecīgā gadījumā muitas dienesti, un Savienības struktūras, ievērojot 7. panta 2. punktu.

Komisija ar īstenošanas lēmumu var atcelt šā punkta pirmajā daļā noteikto atbrīvojumu no vajadzības saņemt iepriekšēju atļauju, ja atļaujas izsniedzējas iestādes vai attiecīgā gadījumā muitas dienesti konstatē vienu vai vairākus gadījumus, kad eksportētāji no valsts, kā minēts šā punkta pirmajā daļā, apiet 3. pantā noteiktos aizliegumus, vai ja Komisijai ir pamats pieņemt, ka eksportētājvalstu iestādes neveic pienācīgus iejaukšanās pasākumus, lai vērstos pret apiešanas praksi.

5. Atļaujas izsniedzējas iestādes, muitas dienesti, un citas 6. un 7. pantā minētajā uzraudzībā iesaistītas iestādes, ja tās uzskata, ka informācija, kas sniegta saskaņā ar iepriekšējas atļaujas procedūru, nav pietiekama, lai novērtētu, vai atļauja ir piešķirama, var pieprasīt sīkāku informāciju. Tie var paļauties arī uz informāciju no citiem avotiem. Atļaujas izsniedzējas iestādes jo īpaši var prasīt iesniegt dažu gāzes piegādes līguma noteikumu pilnu tekstu vai visu gāzes piegādes līguma tekstu, izņemot informāciju par cenu, jo īpaši, ja daži līguma noteikumi ir savstarpēji saistīti vai ja novērtējumā izšķiroša nozīme ir pilnīgām zināšanām par līguma noteikumu formulējumu.

Ja sniegtā informācija nav pārliecinoša, muitas dienesti atsaka attiecīgo preču laišanu brīvā apgrozībā.

Komisija ciešā sadarbībā ar atļaujas izsniedzējām iestādēm un attiecīgā gadījumā muitas dienestiem publicē detalizētākus norādījumus attiecībā uz iepriekšējas atļaujas piešķiršanas procedūrām un pienācīgiem iesniedzamo dokumentu un pierādījumu veidiem.

6. Atļaujas izsniedzējas iestādes un muitas dienesti pārbauda pierādījumus, kas iesniegti, lai noteiktu ražotājvalsti, un attiecīgā gadījumā pieprasa papildu informāciju, kas var ietvert, bet neaprobežojas ar augšupējās piegādes dokumentāciju, piemēram, publiski pieejamus *LNG* kravu satelītizsekošanas datus vai Eiropas Jūras drošības aģentūras sniegtu izsekošanas informāciju.

7. Uzskata, ka dabasgāze, ko paredzēts importēt Savienībā pāri robežām vai caur starpsavienotājiem vai caur starpsavienojumu punktiem starp Savienību un Krievijas Federāciju vai Baltkrieviju, vai caur cauruļvadiem kas savieno Krievijas Federāciju ar Savienību un šķērso trešās valstis, un tiem nav ieejas punktu starp Krievijas Federāciju un Savienību, tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas.

8. Uzskata, ka dabasgāze, ko paredzēts importēt Savienībā caur starpsavienojuma punktu *Strandzha 1*, tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, ja vien ne vēlāk kā septiņas darba dienas pirms ievešanas Savienības muitas teritorijā atļaujas izsniedzējām iestādēm nevar sniegt viennozīmīgus pierādījumus, kas apliecina, ka dabasgāzes ražotājvalsts nav Krievijas Federācija.

9. Ja izmaiņas, kas saistītas ar gāzes infrastruktūru vai tirdzniecības modeļiem, rada situāciju, kad citi starpsavienojumu punkti, kas nav *Srandzha 1*, savieno Savienību ar cauruļvadu sistēmām, kas transportē ievērojamus tādas dabasgāzes apjomus, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, dabasgāzei, ko paredzēts importēt cauri minētajiem starpsavienojuma punktiem, *mutatis mutandis* piemēro 8. punktu. Komisija attiecīgos starpsavienojumu punktus nosaka ar Komisijas īstenošanas lēmumu.

10. Ja dabasgāzi caur Savienību transportē no trešās valsts uz trešo valsti saskaņā ar tranzīta procedūru atbilstīgi Savienības Muitas kodeksam, tostarp nolūkā to uzkrāt atbilstīgi noteikumiem par uzglabāšanu muitas noliktavā, atļaujas izsniedzējas iestādes un attiecīgā gadījumā muitas dienesti ne vēlāk kā piecas darba dienas pirms plānotā tranzīta tiek informēti par:

a) saskaņā ar tranzīta procedūru transportējamās dabasgāzes ražotājvalsti, ja vien šāda informācija nav pieejama;

b) plānotajiem vai faktiskajiem nominācijas grafikiem, kuros precizēts tranzītā esošās gāzes apjoms, tranzīta laiks un ieejas un izejas punkti, attiecīgā gadījumā norādot datus ar dienas granularitāti;

c) gāzes piegādes līgumos norādītajiem apjomiem un piegādes punktiem; un

d) attiecīgā gadījumā – līgumu starp pārdevēju vai pircēju, vai jebkuru starpniekvienību un attiecīgajiem pārvades sistēmu operatoriem Savienībā.

Atļaujas izsniedzējas iestādes pārbauda datu konsekvenci un saņemto informāciju attiecīgā gadījumā nekavējoties kopīgo ar muitas dienestiem.

11. Ja operatori dabasgāzi, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, Savienības teritorijā uzglabā pagaidu krātuvē vai saskaņā ar pagaidu procedūru, vai procedūru uzglabāšanai muitas noliktavā atbilstīgi Savienības Muitas kodeksam, dalībvalstis ievieš pienācīgus uzraudzības un izpildes mehānismus, lai nodrošinātu, ka tas, ka trešās valstis izmanto uzglabāšanu Savienībā, nerada nekādu risku nacionālajai vai reģionālajai piegādes drošībai vai Regulas (ES) 2017/1938 6.a līdz 6.d pantā paredzēto uzglabāšanas pienākumu izpildei, un sniedz attiecīgo informāciju Komisijai.

6. pants

Efektīva uzraudzība un ziņošana

1. Muitas dienesti un attiecīgā gadījumā kompetentās iestādes un regulatīvās iestādes, Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) un Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūra (*ACER*) nodrošina II nodaļas noteikumu efektīvu uzraudzību un vajadzības gadījumā pilnībā izmanto savas izpildes pilnvaras, un cieši sadarbojas ar citām attiecīgajām valstu iestādēm, citu dalībvalstu iestādēm, Savienības iestādēm un Komisiju.

2. Īstenojot savas pilnvaras, atļaujas izsniedzējas iestādes un muitas dienesti pievērš uzmanību pilnvaru īstenošanai starpsavienojumu punktos, *LNG* kompleksos vai tranzīta cauruļvados, kur ir augsts apiešanas risks, piemēram, ja imports tiek veikts no trešām valstīm, kas arī tirgo dabasgāzi, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, vai kas eksportē dabasgāzi no ražotnēm, kas daļēji pieder Krievijas Federācijas uzņēmumiem. Izmantojot iestāžu sadarbības mehānismu, ievērojot šīs regulas 7. pantu, iestādes pielāgo savas izpildes prioritātes, ja tas ir nepieciešams, lai novērstu iespējamu apiešanas praksi, kas konstatēta šīs regulas īstenošanas laikā. Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm uzrauga caur trešām valstīm importētās dabasgāzes kopējos apjomus, lai novērtētu iespējamos 3. un 4. panta apiešanas riskus.

7. pants

Sadarbība un informācijas apmaiņa

1. Atļaujas izsniedzēja iestāde ir muitas dienests, ja vien dalībvalsts minētajā nolūkā nenorīko citu iestādi. Ja dalībvalsts par atļaujas iesniedzēju iestādi norīko iestādi, kas nav muitas iestāde, minētā dalībvalsts par to informē Komisiju.

2. Atļaujas izsniedzējas iestādes sadarbojas un ar informāciju, kas saņemta par dabasgāzes importu, apmainās ar regulatīvajām iestādēm, kompetentajām iestādēm un attiecīgā gadījumā muitas dienestiem, kā arī ar *OLAF*, *EPPO*, *ACER* un Komisiju atbilstoši to attiecīgajiem uzdevumiem, pienākumiem un kompetencēm un tiktāl, ciktāl iespējams, lai nodrošinātu, ka tiek efektīvi novērtēts, vai ir ievērots 3. un 4. pants. Tās jo īpaši kopīgo informāciju par iespējamu apiešanas praksi, kas konstatēta šīs regulas īstenošanas laikā.

3. Atļaujas izsniedzējas iestādes un attiecīgā gadījumā muitas dienesti sniedz Komisijai attiecīgu informāciju, lai tā varētu uzraudzīt, vai joprojām tiek izpildīti 4. panta 1., 2., 3., 4. un 5. punktā aprakstītie konkrētie nosacījumi. To darot, Komisija jo īpaši uzrauga, vai minētie noteikumi netiek izmantoti pasākumu apiešanai.

4. Papildus informācijai, kas sniegta saskaņā ar 3. punktu, atļaujas izsniedzējas iestādes un attiecīgā gadījumā muitas dienesti katru mēnesi regulatīvajām iestādēm, kompetentajām iestādēm, *ACER* un Komisijai sniedz jaunāko informāciju par svarīgākajiem elementiem, kas saistīti ar tādas dabasgāzes importa attīstību, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, piemēram, par daudzumiem, kas importēti saskaņā ar ilgtermiņa vai īstermiņa piegādes līgumiem, par ieejas punktiem vai līgumpartneriem. Minētā jaunākā informācija aptver arī galvenās norises saistībā ar dabasgāzi, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, ko Savienībā ieved saskaņā ar 5. panta 10. punktā minēto tranzīta procedūru.

5. Atļaujas izsniedzējas iestādes un attiecīgā gadījumā muitas dienesti no dažādām dalībvalstīm apmainās, ciktāl tas nepieciešams, ar informāciju, kas saņemta par dabasgāzes importu, un savstarpēji sadarbojas, lai nodrošinātu efektīvu šīs regulas izpildi un izvairītos no pasākumu apiešanas. Tie izmanto esošos rīkus un datubāzes, kas ļauj efektīvi apmainīties ar attiecīgo informāciju starp valsts iestādēm savā dalībvalstī un iestādēm citās dalībvalstīs, vai vajadzības gadījumā šādus rīkus ievieš.

6. Līdz 2026. gada 1. jūlijam un 2027. gada 1. jūlijam *ACER*, balstoties uz datiem, kas saņemti saskaņā ar šo regulu, un uz informāciju, kas ir tās rīcībā, publicē ziņojumu, kurā sniegts pārskats par līgumiem par tādas dabasgāzes piegādi, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, un kurā novērtēta diversifikācijas ietekme uz enerģijas tirgiem. Attiecīgā gadījumā ziņojums aptver arī datus par dabasgāzi, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, ko Savienībā ieved saskaņā ar 5. panta 10. punktā minēto tranzīta procedūru.

7. Lai sekmētu šīs regulas izpildes panākšanu, Komisija un *ACER* attiecīgā gadījumā ar atļaujas izsniedzējām iestādēm un attiecīgā gadījumā muitas dienestiem kopīgo to rīcībā esošo attiecīgo informāciju par tādas dabasgāzes importa līgumiem, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas.

8. Ja tas ir būtiski informācijas apmaiņas pienākumu izpildei saskaņā ar šo pantu, Padomes Regulu (EK) Nr. 515/97 ([13]) piemēro *mutatis mutandis*.

8. pants

Sodi

1. Dalībvalstis paredz iedarbīgus, samērīgus un atturošus sodus par šīs regulas 3., 4. vai 5. panta neievērošanu.

2. Maksimālais sods juridiskām personām ir vismaz:

a) 3,5 % no uzņēmuma kopējā globālā apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā;

b) 40 miljoni EUR; vai

c) 300 % no aplēstā darījumu apgrozījuma, ko aprēķina, pamatojoties uz attiecīgo dabasgāzes apjomu un "nākamās dienas" līgumcenām TTF tirgū.

Maksimālais sods fiziskām personām ir vismaz 2,5 miljoni EUR.

3. Ja dalībvalsts tiesību sistēmā nav paredzētas kompetento iestāžu pilnvaras neatkarīgi piemērot administratīvos naudas sodus, šo pantu var piemērot tā, ka naudas sodu procedūru ierosina kompetentā iestāde, bet tos uzliek kompetentās valsts tiesa, vienlaikus nodrošinot, ka minētie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir iedarbīgi un iedarbības ziņā līdzvērtīgi ar uzraudzības iestāžu uzliktiem administratīviem naudas sodiem. Jebkurā gadījumā uzliktie naudas sodi ir iedarbīgi, samērīgi un atturoši.

4. Dalībvalstis līdz 2028. gada 4. februārim paziņo Komisijai tos spēkā esošos valstu noteikumus, kas nodrošina šā panta īstenošanu, un nekavējoties ziņo tai par visiem turpmākajiem grozījumiem, kas tos ietekmē.

IV NODAĻA

NACIONĀLIE DIVERSIFIKĀCIJAS PLĀNI

9. pants

Nacionālie dabasgāzes diversifikācijas plāni

1. Katra dalībvalsts līdz termiņam, kurā sākas importa no Krievijas Federācijas pilnīgs aizliegums, izstrādā plānu, kurā aprakstīti pasākumi, atskaites punkti un iespējamie šķēršļi to gāzes piegāžu diversifikācijai ("nacionālais dabasgāzes diversifikācijas plāns"), lai pārtrauktu jebkādas tādas dabasgāzes importu, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, ievērojot 3. un 4. pantu.

2. Nacionālajos dabasgāzes diversifikācijas plānos iekļauj visu turpmāk minēto:

a) pieejamā informācija par tādas dabasgāzes importa apjomu, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas saskaņā ar esošajiem piegādes līgumiem;

([13]) Padomes Regula (EK) Nr. 515/97 (1997. gada 13. marts) par dalībvalstu pārvaldes iestāžu savstarpēju palīdzību un šo iestāžu un Komisijas sadarbību, lai nodrošinātu muitas un lauksaimniecības tiesību aktu pareizu piemērošanu (OV L 82, 22.3.1997., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/515/oj).

b) skaidrs apraksts par atbalsta pasākumiem, kas ieviesti, un atbalsta pasākumiem, kas plānoti valstu līmenī, lai aizstātu dabasgāzi, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, tostarp iecerētie pakāpeniski izbeidzamie daudzumi, īstenošanas atskaites punkti un grafiks un, ja tāda informācija ir pieejama, iecerētās piegāžu un piegādes maršrutu alternatīvas. Šādi pasākumi var ietvert ES platformas *Aggregate EU*, kas izveidota, ievērojot Regulas (ES) 2024/1789 42. pantu, izmantošanu, atbalsta pasākumus energouzņēmumu diversifikācijas centieniem, sadarbību reģionālajās grupās, piemēram, Centrāleiropas un Dienvidaustrumeiropas enerģētiskās savienotības augsta līmeņa grupā, dabasgāzes importa alternatīvu apzināšanu, tostarp elektrifikāciju, enerģētiskās neatkarības veicināšanu, energoefektivitātes pasākumus, biogāzes, biometāna un tīrā ūdeņraža ražošanas izvēršanu, atjaunīgās enerģijas apguvi, brīvprātīgus pieprasījuma samazināšanas pasākumus vai citu dalībvalstu iespējas sekmēt piegādes diversifikāciju;

c) jebkādu iespējamu tehnisku, līgumisku vai regulatīvu šķēršļu identificēšana tādas dabasgāzes aizstāšanai, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, un iespējas, kā minētos šķēršļus pārvarēt.

3. Dalībvalstis savus nacionālos dabasgāzes diversifikācijas plānus iesniedz Komisijai līdz 2026. gada 1. martam, izmantojot I pielikumā iekļauto veidni.

4. Komisija attiecīgā gadījumā atvieglo nacionālo dabasgāzes diversifikācijas plānu sagatavošanu un īstenošanu, tostarp nodrošinot paraugpraksi un tehnisko palīdzību. Komisija esošo piegādes līgumu pārejas periodā saskaņā ar šīs regulas 4. pantu koordinē ar dalībvalstīm to diversifikācijas centienus, lai apzinātu alternatīvus piegādes avotus. Jaunas piegādes varētu arī kompensēt zaudētos ieņēmumus, izmantojot esošo infrastruktūru, kas iepriekš izmantota dabasgāzes, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, tranzītam. Dalībvalstis regulāri ziņo Gāzes koordinācijas grupai par progresu, kas panākts savu nacionālo dabasgāzes diversifikācijas plānu sagatavošanā, pieņemšanā un īstenošanā. Pamatojoties uz nacionālajiem dabasgāzes diversifikācijas plāniem, Komisija novērtē, kā tiek īstenota tādas dabasgāzes izmantošanas pakāpeniska izbeigšana, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, un ziņo par to Gāzes koordinācijas grupai, kā izklāstīts Regulas (ES) 2017/1938 17. pantā.

10. pants

Nacionālie naftas (jēlnaftas un naftas produktu) diversifikācijas plāni

1. Dalībvalsts, kas importē naftu, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, izstrādā plānu, kurā aprakstīti pasākumi, atskaites punkti un iespējamie šķēršļi tās naftas piegāžu diversifikācijai ("nacionālais naftas diversifikācijas plāns"), lai līdz 2027. gada beigām pārtrauktu jebkuru tādas naftas importu, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas.

2. Nacionālajos naftas diversifikācijas plānos iekļauj visus turpmāk minētos elementus:

a) pieejamā informācija par tādas naftas importa apjomu, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas saskaņā ar esošajiem piegādes līgumiem;

b) pasākumi, kas plānoti valsts līmenī, lai aizstātu naftu, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, tostarp iecerētie pakāpeniski izbeidzamie daudzumi, īstenošanas atskaites punkti un grafiks un piegāžu, piegādes maršrutu un enerģijas avotu alternatīvas, kā arī citu dalībvalstu iespējas sekmēt piegādes diversifikāciju;

c) pasākumi, kas ieviesti un plānoti valsts līmenī, lai tiktāl, ciktāl iespējams, nodrošinātu pārredzamību un izsekojamību attiecībā uz naftu, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, tostarp pasākumi iespējama pārmarķēta importa pārbaudei;

d) tādas naftas importa iespējami aizliegumi valsts līmenī, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas;

e) iespējamie tehniskie, līgumiskie vai regulatīvie šķēršļi tādas naftas aizstāšanai, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, un iespējas minētos šķēršļus pārvarēt.

3. Dalībvalstis savus nacionālos naftas diversifikācijas plānus iesniedz Komisijai līdz 2026. gada 1. martam, izmantojot II pielikumā iekļauto veidni. Komisija publisko no dalībvalstīm saņemto plānu nekonfidenciālu versiju ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc plānu iesniegšanas.

4. Komisija attiecīgā gadījumā atvieglo nacionālo naftas diversifikācijas plānu sagatavošanu un īstenošanu, tostarp nodrošinot paraugpraksi un tehnisko palīdzību. Komisija palīdz dalībvalstu sadarbībā, kad tās īsteno savus nacionālos naftas diversifikācijas plānus. Komisija novērtē naftas importa iespējamās paātrinātās izbeigšanas ietekmi uz dalībvalstīm, kuras visvairāk skar Krievijas naftas piegāžu pilnīga pakāpeniska izbeigšana. Tā aktīvi sadarbojas ar tieši skartajām dalībvalstīm un citām attiecīgajām dalībvalstīm, meklējot risinājumus, lai līdz minimumam samazinātu novērtējumā konstatētos iespējamos riskus. Dalībvalstis regulāri ziņo Naftas koordinācijas grupai, kas izveidota ar Padomes Direktīvas 2009/119/EK ([14]) 17. pantu, par progresu, kas panākts to nacionālo naftas diversifikācijas plānu sagatavošanā, pieņemšanā un īstenošanā.

5. Ja nacionālajā naftas diversifikācijas plānā ir konstatēts risks, ka līdz 2027. gada beigām varētu netikt panākta tādas naftas izmantošanas pakāpeniska izbeigšana, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, Komisija pēc attiecīgā nacionālā diversifikācijas plāna novērtēšanas un trīs mēnešu laikā pēc tā iesniegšanas sniedz attiecīgajai dalībvalstij ieteikumu par to, kā savlaicīgi panākt minēto pakāpenisko izbeigšanu, un publicē minēto ieteikumu. Pēc minētā ieteikuma attiecīgā dalībvalsts trīs mēnešu laikā atjaunina savu nacionālo naftas diversifikācijas plānu, ņemot vērā Komisijas ieteikumu.

V NODAĻA

GĀZES PIEGĀDES DROŠĪBAS UZRAUDZĪBA

11. pants

Grozījumi Regulā (ES) 2017/1938

Regulu (ES) 2017/1938 groza šādi:

1) regulas 2. pantam pievieno šādus punktus:

"33) ""ņem vai maksā" noteikums" ir līguma noteikums, kas uzliek pircējam pienākumu noteiktā periodā vai nu pieņemt piegādi, vai arī samaksāt par noteiktu minimālo gāzes daudzumu neatkarīgi no tā, vai gāze faktiski tiek saņemta;

34) ""piegādā vai maksā" noteikums" ir līguma noteikums, kas uzliek pārdevējam pienākumu maksāt līgumisku naudas sodu gāzes nepiegādāšanas gadījumā.";

2) regulas 14. panta 6. punktu groza šādi:

a) punkta pirmajai daļai pievieno šādu c) apakšpunktu:

"c) Komisijai un attiecīgajām kompetentajām iestādēm šādu informāciju par tādas dabasgāzes piegādes līgumiem, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas:

i) informācija, kas minēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2026/261 (*) 5. panta 1. punktā;

ii) informācija par piegādājamajiem un saņemamajiem daudzumiem, tostarp iespējamā elastība saskaņā ar "ņem vai maksā" noteikumiem vai "piegādā vai maksā" noteikumiem;

iii) piegādes grafiki (*LNG*) vai nominācijas (cauruļvadu gāze);

iv) iespējamās līgumiskās elastības attiecībā uz gada nolīgtajiem daudzumiem, tostarp izlīdzināšanas daudzumiem;

([14]) Padomes Direktīva 2009/119/EK (2009. gada 14. septembris), ar ko dalībvalstīm uzliek pienākumu uzturēt jēlnaftas un/vai naftas produktu obligātas rezerves (OV L 265, 9.10.2009., 9. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj).

v) gāzes piegādes apturēšanas vai izbeigšanas nosacījumi, tostarp *force majeure* noteikumi;

vi) informācija par to, kuri tiesību akti reglamentē līgumu un kurš šķīrējtiesas mehānisms ir izvēlēts;

vii) citu tādu komerclīgumu būtiskākie elementi, kas ir būtiski gāzes piegādes līguma izpildei, izņemot informāciju par cenu.

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2026/261 (2026. gada 26. janvāris) par Krievijas dabasgāzes importa pakāpenisku izbeigšanu un gatavošanos Krievijas naftas importa pakāpeniskai izbeigšanai, potenciālās energoatkarību uzraudzības uzlabošanu un Regulas (ES) 2017/1938 grozīšanu (OV L, 2026/261, 2.2.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/261/oj).";

b) punktam pievieno šādas daļas:

"Informāciju, kas minēta pirmās daļas c) apakšpunktā, sniedz ne vēlāk kā 2026. gada 4. martā un par katru līgumu dezagregētā formātā, tostarp attiecīgās teksta daļas pilnā apjomā, izņemot informāciju par cenu, jo īpaši tad, ja pilnīgas zināšanas par līguma noteikumu formulējumu ir būtiskas gāzes piegādes drošības novērtēšanai vai ja daži līguma noteikumi ir savstarpēji saistīti.

LNG termināļu pakalpojumu sniedzēji dara zināmu Komisijai informāciju par pakalpojumiem, ko rezervējuši klienti no Krievijas Federācijas vai tās uzņēmumu kontrolētie klienti, tostarp par nolīgtajiem pakalpojumiem, skartajiem daudzumiem un līguma ilgumu.";

3) regulas 17. panta otro daļu aizstāj ar šādu:

"Komisija pastāvīgi uzrauga, kādā mērā Savienības energosistēma ir eksponēta tādas gāzes piegādēm, tostarp caur trešām valstīm, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, jo īpaši, pamatojoties uz informāciju, kas Komisijai un kompetentajām iestādēm paziņota saskaņā ar 14. panta 6. punkta c) apakšpunktu.

Pamatojoties uz Regulas (ES) 2026/261 9. pantā minētajiem nacionālajiem gāzes diversifikācijas plāniem, Komisija novērtē, kā saskaņā ar minēto regulu valstu, reģionālā un Savienības līmenī tiek īstenota tādas gāzes izmantošanas pakāpeniska izbeigšana, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, un paziņo tās novērtējumu Gāzes koordinācijas grupai.

Balstoties uz trešajā daļā minēto novērtējumu, Komisija publisko gada ziņojumu, kurā sniedz visaptverošu pārskatu par progresu, ko dalībvalstis panākušas savu nacionālo gāzes diversifikācijas plānu īstenošanā.

Attiecīgā gadījumā Komisija trīs mēnešu laikā pēc nacionālā gāzes diversifikācijas plāna iesniegšanas var sniegt ieteikumu, kurā norādītas iespējamās darbības un pasākumi, kas palīdzētu nodrošināt gāzes piegādes drošu diversifikāciju un savlaicīgu tādas gāzes izmantošanas pakāpenisku izbeigšanu, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas.

Ievērojot minēto ieteikumu, attiecīgā dalībvalsts trīs mēnešu laikā atjaunina tās nacionālos gāzes diversifikācijas plānus, ņemot vērā Komisijas ieteikumu."

VI NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

12. pants

Dienesta noslēpums

1. Uz jebkādu konfidenciālu informāciju, kas saņemta, ar ko veikta apmaiņa vai kas nosūtīta saskaņā ar šo regulu, attiecas šajā pantā paredzētās prasības par dienesta noslēpumu.

2. Dienesta noslēpuma ievērošanas pienākums attiecas uz visām personām, ko nodarbina vai ir nodarbinājušas šīs regulas īstenošanā iesaistītās iestādes, un uz jebkuru fizisku vai juridisku persona, kurai attiecīgās iestādes ir deleģējušas savas pilnvaras, tostarp arī minēto iestāžu nolīgtiem revidentiem un ekspertiem.

3. Informāciju, uz ko attiecas dienesta noslēpums, nevar atklāt citādi, nekā ir paredzēts Savienības vai valstu tiesību aktu noteikumos.

4. Visu informāciju, ar ko attiecīgās iestādes vai dalībvalstis apmainās saskaņā ar šo regulu un kas attiecas uz darījumu vai darbības apstākļiem vai citiem ekonomiska vai personiska rakstura jautājumiem, uzskata par konfidenciālu, un tai piemēro dienesta noslēpuma prasības, izņemot tad, ja attiecīgā iestāde, sniedzot šādu informāciju, norāda, ka to var izpaust, kā arī tad, ja izpaušana ir nepieciešama, lai ievērotu Savienības vai valsts tiesību aktu noteikumus, vai ja šāda izpaušana ir nepieciešama tiesvedībai.

13. pants

Uzraudzība

1. Komisija pastāvīgi uzrauga Savienības enerģijas tirgus attīstību, jo īpaši tādos jautājumos kā iespējamās atkarības no gāzes piegādēm vai citi enerģijas piegādes drošības riski saistībā ar enerģijas importu no Krievijas Federācijas. Līdz 2028. gada 4. februārim Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs regulas īstenošanu.

Minētajā ziņojumā iekļauj novērtējumu par to, cik efektīvs ir 5. pantā paredzētās iepriekšējas atļaujas piešķiršanas process. Tajā iekļauj arī informāciju par iespējamām piegādes drošības problēmām, kas saistītas ar dabasgāzi, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas Savienības krātuvēs. Turklāt ziņojumā iekļauj arī izvērtējumu par to, cik efektīva ir informācijas apmaiņa un sadarbība starp attiecīgajām iestādēm atbilstīgi 6. pantam un 7. panta 2. un 5. punktam, un attiecīgā gadījumā izklāsta ieteikumus šādas informācijas apmaiņas un sadarbības uzlabošanai.

2. Pēkšņu un būtisku notikumu gadījumā, kas nopietni apdraud enerģijas piegādes drošību vienā vai vairākās dalībvalstīs, un pēc tam, kad ir izsludināts ārkārtas stāvoklis saskaņā ar Regulas (ES) 2017/1938 11. vai 12. pantu, Komisija ar lēmumu var uz laiku pilnībā vai daļēji apturēt šīs regulas II nodaļas piemērošanu vienā vai vairākās dalībvalstīs. Šādā gadījumā Komisija var arī apturēt prasību par iepriekšēju atļauju, ievērojot šīs regulas 5. panta 2. punktu. Komisijas lēmumā ir ietverti konkrēti nosacījumi, jo īpaši, lai nodrošinātu, ka apturēšana attiecas tikai uz apdraudējuma novēršanu. Apturēšana attiecas tikai uz laiku, kas ir absolūti nepieciešams līdz brīdim, kad piegādes no citām valstīm, kas nav Krievijas Federācija, ir pietiekamas, lai apmierinātu Savienības pieprasījumu. To piešķir ne ilgāk kā uz četrām nedēļām vienā reizē un atjauno tikai tad, ja joprojām ir piemērojami ārkārtas stāvokļa nosacījumi, ievērojot Regulas (ES) 2017/1938 11. pantu. Piemērojot pagaidu apturēšanu saskaņā ar šo punktu, ir atļauti tikai īstermiņa piegādes līgumi. Komisija informē dalībvalstis un Gāzes koordinācijas grupu par jebkādu šādu apturēšanu un iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā pamato apturēšanu un jebkādu tās pagarinājumu. Komisija iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam, ja tā tiek aicināta to darīt.

14. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šīs regulas 3. pantu piemēro no 2026. gada 18. marta, ja vien 4. pantā nav noteikts citādi.

Šīs regulas 5. pantu piemēro no 2026. gada 18. februāra.

Šī regula neskar ar *LNG* saistītā aizlieguma piemērošanu, kas noteikts Regulā (ES) Nr. 833/2014, kuru piemēro un ievēro neatkarīgi no šīs regulas noteikumiem.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2026. gada 26. janvārī

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētāja*
R. METSOLA	M. RAOUNA

I PIELIKUMS

Nacionālo dabasgāzes diversifikācijas plānu veidne

Šī veidne ir paredzēta valstu iestādēm, kas izstrādā 9. pantā paredzēto nacionālo diversifikācijas plānu. Tajā iekļauj šādas ziņas:

Vispārīga informācija

Par plāna sagatavošanu atbildīgās iestādes nosaukums	
Gāzes sistēmas apraksts Tajā jāapraksta: i) pieprasījums pēc gāzes; ii) piegāžu struktūra, ņemot vērā atkarību no Krievijas piegādēm	

Galvenā informācija par tādas gāzes importu, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas uz dalībvalsti

Atsauce uz atsevišķiem līgumiem, par ko importētāji paziņojuši kompetentajām iestādēm un Komisijai	
Attiecīgā gadījumā *LNG* termināļu pakalpojumi, ko rezervējuši uzņēmumi vai radniecīgi uzņēmumi no Krievijas Federācijas	
Kopējie nolīgtie tādas dabasgāzes daudzumi, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, kas piegādājami dalībvalstī Līgumiskās elastības iespējas un piegādes punkts (starpsavienojuma punkts, importa punkts, *LNG* terminālis utt.)	

Tādas dabasgāzes aizstāšanas pasākumu apraksts, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas

Aprakstā ietver šādus elementus:

Diversifikācijas varianti: i) alternatīvas piegādes; ii) alternatīvi piegādes maršruti; iii) pieprasījuma agregēšana	
Pasākuma un tā mērķu apraksts, tostarp daudzumi, kurus paredzēts pakāpeniski izbeigt, un starpposmi vairākposmu pasākuma gadījumā	
Īstenošanas grafiks	
Pasākumu ietekme uz energosistēmu, tostarp uz plūsmas modeļiem, infrastruktūras jaudu, tarifiem utt.	
Ietekme uz kaimiņos esošajām dalībvalstīm	

Tehniskie, līgumiskie vai regulatīvie šķēršļi tādas dabasgāzes aizstāšanai, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas

Tehniskie, līgumiskie vai regulatīvie šķēršļi	
Šķēršļu pārvarēšanas iespējas un grafiks	
Kategorija	Apjomu aizstāšana pakāpeniskai izbeigšanai ([1])
Prasītā informācija	To pasākumu apraksts, kas ieviesti un plānoti valsts līmenī, lai aizstātu atlikušos dabasgāzes apjomus, kuru izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kuri tieši vai netieši eksportēti no Krievijas Federācijas: i) daudzumi, kurus paredzēts pakāpeniski izbeigt ar katru pasākumu, ii) īstenošanas grafiks (sākums un beigas), iii) alternatīvas piegādes un piegādes maršruti
Cauruļvadu gāze	
LNG	

([1]) Šādi pasākumi var ietvert ES platformas *Aggregate EU* izmantošanu, ievērojot Regulas (ES) 2024/1789 42. pantu, atbalsta pasākumus energouzņēmumu diversifikācijas centieniem, sadarbību reģionālajās grupās, piemēram, Centrāleiropas un Dienvidaustrumeiropas enerģētiskās savienotības (*CESEC*) augsta līmeņa grupā, dabasgāzes importa alternatīvu – elektrifikācijas – apzināšanu, energoefektivitātes pasākumus, biogāzes, biometāna un tīrā ūdeņraža ražošanas veicināšanu, atjaunīgās enerģijas izvēršanu vai brīvprātīgus pieprasījuma samazināšanas pasākumus.

II PIELIKUMS

Nacionālo naftas diversifikācijas plānu veidne

Šī veidne ir paredzēta valstu iestādēm, kas izstrādā 10. pantā paredzēto detalizēto nacionālo diversifikācijas plānu. Tajā ietver šādu informāciju:

Vispārīga informācija

Par šā plāna sagatavošanu atbildīgās iestādes nosaukums	
Naftas sistēmas apraksts. Tajā jāapraksta: i) pieprasījums pēc naftas; ii) piegāžu struktūra, ņemot vērā atkarību no Krievijas piegādēm.	

Galvenā informācija par tādas naftas (jēlnaftas un naftas produktu) importu, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas uz dalībvalsti

Kopējie nolīgtie tādas naftas daudzumi, kas piegādājami dalībvalstī, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas Līgumsaistību beigu datums	
Informācija par dažādu ieinteresēto personu (pārdevēja, importētāja un pircēja) identitāti	

Tādas naftas aizstāšanas pasākumu apraksts, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas

Aprakstā ietver šādus elementus:

Diversifikācijas varianti: i) alternatīvas piegādes; ii) alternatīvi piegādes maršruti	
Pasākuma un tā mērķu apraksts, tostarp daudzumi, kurus paredzēts pakāpeniski izbeigt, un starpposmi vairākposmu pasākuma gadījumā Pasākumi, kas ieviesti un plānoti valsts līmenī, lai tiktāl, ciktāl iespējams, nodrošinātu pārredzamību un izsekojamību attiecībā uz naftu, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas, tostarp pasākumi iespējama pārmarķēta importa pārbaudei	
Īstenošanas grafiks	
Pasākumu ietekme uz energosistēmu, tostarp uz plūsmas modeļiem, infrastruktūras jaudu, tarifiem utt.	
Ietekme uz kaimiņos esošajām dalībvalstīm	

Tehniskie, līgumiskie vai regulatīvie šķēršļi tādas naftas aizstāšanai, kuras izcelsme ir Krievijas Federācijā vai kura tiek tieši vai netieši eksportēta no Krievijas Federācijas

Tehniskie, līgumiskie vai regulatīvie šķēršļi	
Šķēršļu pārvarēšanas iespējas un grafiks	